

Nem valami szabadon választható feladat!

Teremtésvédelmi konferencia
természetről, társadalomról,
közösségről és felelősségről.

„Nem valami szabadon választható feladat”

Háló Egyesület, 72 Tanítvány Mozgalom

2017. szeptember 30.

Bálina Budapest Rendezvényközpont

Nyomtatás előtt gondoljon a környezetére!
Think of the environment before printing!

„Az Úr szolgálatba állított másokat is, hetvenkét tanítványt, és elküldte
őket maga előtt minden városba...”

Lk 10,1.

Tartalom

Bevezető

Program

Kiállítók

[72 Tanítvány Mozgalom Mérnökkör](#)

[72 Tanítvány Mozgalom Sportkör](#)

[Antropos Mentálhygiénés Egyesület](#)

[EcoOne Magyarország Munkacsoport](#)

[Igazgyöngy Alapítvány](#)

[Jezsuita Roma Szakkollégium](#)

[Kisközösségek.hu](#)

[Magyar Környezeti Nevelési Egyesület](#)

[Magyar Máltai Szeretetszolgálat](#)

[Magyar Természetvédők Szövetsége](#)

[Magyarországi Metodista Egyház](#)

[VeddEgyütt.hu](#)

Szervezők, társszervezők

HÁLÓ

[72 Tanítvány Mozgalom](#)

[ARARÁT Teremtésvédelmi Munkacsoport](#)

[ÉRME Üzleti Hálózat](#)

[Katolikus Ifjúsági Mozgalom \(KIM\)](#)

[Keresztény Értelmiségiek Szövetsége \(KÉSZ\)](#)

[Keresztény társadalmi elvek a gazdaságban \(KETEG\)](#)

[Magyar Katolikus Püspöki Konferencia Caritas in Veritate Bizottság](#)

[MRE Öko gyülekezet Mozgalom](#)

[Naphimnusz Teremtésvédelmi Egyesület](#)

[Nemzeti Fenntartható Fejlődési Tanács \(NFFT\)](#)

Mellékletek

[Náray-Szabó Gábor: Környezet](#)

[Náray-Szabó Gábor: Fenntartható fejlődés és migráció](#)

[Nemes Csaba–Rohály Gábor: Fenntartható fejlődés - Teremtésvédelem](#)

További cikkek

A cikkek eléréshez internetkapcsolat szükséges!

[Lukács László: Ökomegtérésünk](#) (pdf)

[Bakonyi Gábor: A Néma tavasztól az átfogó ökológiáig](#) (pdf)

[Zlinszky János: Környezet- és teremtésvédelem](#) (pdf)

[Nobilis Mária: Isten hozott, ökológia?](#) (pdf)

[A Teremtés hetének ökumenikus előkészítő füzeté](#) (pdf)

Bevezető

2015. szeptember 29-én a Nemzeti Fenntartható Fejlődési Tanács, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia Caritas in Veritate Bizottsága és a Nap-himnusz Teremtésvédelmi Egyesület konferenciát rendezett az Országgyűlés épületében Ferenc pápa [Laudato si'](#) című enciklikája megjelenése alkalmából. A konferencián közjogi méltóságok, a kormány magasrangú tisztviselői, püspökök, valamint a keresztény egyházak, egyetemi és civil szakértők ismertették és méltatták az enciklika üzenetét, és mutattak rá annak egybeesésére a világ nemzetközi fejlesztési céljaival és hazánk elkötelezettségeivel. A konferencián több százan vettek részt.

E konferencia második évfordulóján – hagyományteremtő szándékkal – szeretnénk áttekinteni az [ENSZ Fenntartható Fejlesztési Céljai](#), illetve az ezeket támogató egyházi buzdítások, így a Laudato si' megvalósítását, s számba venni a közeljövő egyházi és világi feladatait. A konferencián megszólaló egyházi és világi előadók szólnak a természethez és társadalomhoz való viszonyunk teológiai, filozófiai, esztétikai szempontjairól, rövid szakmai tájékoztatást adnak országunk állapotáról a fenntarthatóság szempontjából, felidézik a fejlesztési programok erkölcsi kritériumait, és ajánlásokat adnak arra vonatkozólag, hogy mely cselekvési területekre szükséges összpontosítani a következő években.

A rendezvény kiemelt figyelmet fordít a családok helyzetére, a közösség és az egyének gazdasági helyzetére, az egyén és a közösség egészségére,

technológiai civilizációnk átalakításának lehetőségeire, az ember természetére gyakorolt hatására, a környezeti felvilágosításra és nevelésre, a fenntartható társadalom és a közös érdekében.

Tudvalevő, hogy a Laudato si' mintegy összefoglalja a Katolikus Egyház társadalmi és környezeti tanítását, szoros egységbe és rendszerbe helyezi, és kötelező, sürgős feladatként jelöli ki a megvalósítását a nyomor elleni küzdelem, a fenntarthatóság és a béke érdekében. Mindez a teendőket tekintve összhangban van más keresztény egyházak teremtésvédelmi és társadalmi tanításával. Fontos és kedvező egybe-esés még, hogy a teendők szintjén hazánk hivatalos formában felvállalta azt a 2030-ig terjedő fejlesztési célrendszert („[Világunk átalakítása](#)”), amely a szakmai szinten egybeesik a Laudato si' által kijelölt feladatokkal.

Ez a konferencia önmagában nem fog teljeskörű politikai vagy gyakorlati megoldást adni a részletesebben tárgyalt területek egyikére sem. A cél inkább e területek fontosságának megvilágítása, a vonatkozó egyházi tanítás felvillantása a Laudato si' segítségével, annak megmutatása, hogy e területeken folyik egy együtt-gondolkodás és tervezés, valamint „hólabda-effektus” kiváltása: motiváció és mozgósítás másoknak, hogy e területeken – személyes és közösségi szinten – aktivizálódjanak.

Zlinszky János

Program

8:30

Gyülekező és regisztráció, beszélgetés, a résztvevő szervezetek bemutatkozása

10:00

Köszöntő és bevezető gondolatok

Dabóczi Kálmán (72 Tanítvány Mozgalom, MÉCS Családközösségek)

Szalay-Bobrovniczky Alexandra főpolgármester-helyettes, mint házigazda

V. Németh Zsolt, államtitkár (Földművelésügyi Minisztérium)

10:30

Főelőadás

Az Egyház társadalmi tanításának tükröződése a Laudato si'-ben

Erdő Péter, bíboros, prímás, esztergom-budapesti érsek

10:50

SZÜNET, sajtókonferencia

11:10

Ami közös otthonunkkal történik

Helyzetkép természetről és társadalomról, 1. rész

A teljes rendszerről – **Baritz Sarolta Laura OP**, Domonkos nővér (Sapientia Főiskola, KETEG, 72 Tanítvány Mozgalom)

Talajt vesztő természet – **Náray-Szabó Gábor** (MTA, NFFT, 72 Tanítvány Mozgalom)

*Felkért hozzászólók: **Farkas István** (MTVSZ), **Hetesi Zsolt** (NKE FFK)*

Tegnapot vagy holnapot építünk? – **Puchard Zoltán** (72 Tanítvány Mozgalom, Háló)

*Felkért hozzászólók: **Nyíri Szabolcs** (72 Tanítvány Mozgalom, Háló Egyesület), **Barna Zsolt** (72 Tanítvány Mozgalom), **Berndt Mihály** (Naphimnusz Teremtésvédelmi Egyesület, Fokoláre–EcoOne), **Budai-Malik Adrienn***

Gazdagság és gazdaság - **Fóris Ferenc** (72 Tanítvány Mozgalom, KETEG)

*Felkért hozzászóló: **Kükedi Zsolt**, tanácsadó, helyi gazdaságfejlesztő (Naphimnusz Teremtésvédelmi Egyesület, Kisközösségi Program, Falufejlesztési Társaság)*

12:45

EBÉDSZÜNET

Az ebéd kapcsán bemutatkozik a HÁZIKÓ – **Bertényi Gábor**

13:55

Ami közös otthonunkkal történik

Helyzetkép természetről és társadalomról, 2. rész

Az ember amortizációja? – **Jávor András** (72 Tanítvány Mozgalom)

Felkért hozzászóló: [Román Zsuzsa](#) (Fokoláre–EcoOne)

[A szegénység dimenziói](#) – [Vecsei Miklós](#) (Magyar Máltai Szeretetszolgálat)

[Családjainkról őszintén](#) – [Dávid Bea](#) (SE Mentálhigiéné Intézet, 72 Tanítvány Mozgalom)

Felkért hozzászóló: **Hortobágyiné Nagy Ágnes** (Kecskemét-Széchenyi-városi Közösségépítő Egyesület), [Vízy Zsuzsanna](#) (Családi Szolgálatok Ligája Alapítvány)

[\(Be\)ismerni a nyilvánvalót](#) – [Victor András](#) (Magyar Környezeti Nevelési Egyesület, MRE Ökogyülekezeti Tanács)

Felkért hozzászólók: [Kodácsy-Simon Eszter](#) (Evangélikus Hittudományi Egyetem), **Tóth Gábor** (Magyar Kolping Szövetség), [Puskásné Túri Ildikó](#) (Kaszap Nagy István Református Általános Iskola, Túrkeve)

15:30

SZÜNET

16:00

„**Nem valami szabadon választható feladat**” – beszélgetés az átfogó teremtvédelemről, a konferencia üzenetéről, mint mindennapi erkölcsi kötelességről. Vezeti **Nobilis Márió** római katolikus pap, teológus (Sapientia Főiskola, Naphimnusz Teremtvédelmi Egyesület)

A résztvevők: **Gáncs Péter** evangélikus elnök-püspök; **Beer Miklós** katolikus püspök (Váci Egyházmegye), **Kodácsy Tamás** református lelkész, KRE HTK tanára, az ECEN munkacsoport-vezetője

16:50

„**A szép jó, s az igaz szép**” – **Navratil Andrea**, Junior Prima Primiissima díjas népdalénekes, ökológus; **Petró Dalma** előadóművész, énekesnő

17:00

Mit üzen a teremtés hete erre az esztendőre? – **Zlinszky János** (72 Tanítvány Mozgalom, Naphimnusz Egyesület)

17:10

Hogyan tovább, „Tanítványok”? – Dabóczi Kálmán

17:30

Beszélgetés, a hallottak kiértékelése

Előadók

Az előadók életrajzai az alábbiakban a megszólalás sorrendjében olvashatók.

Baritz Sarolta Laura OP

A Közgazdász diploma megszerzése után menedzserként dolgozott külkereskedelmi és multi cégeknél, majd 1994-ben belépett a Domonkos Nővérek szerzetesrendbe. A hittanári és etikatanári képesítés megszerzése után elvégezte a Corvinus Egyetem Gazdálkodástani Doktori iskoláját, Ph.D. doktori fokozatot szerzett. A Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskolán adjunktusként tanít; 2010-től alapítója és szakfelelőse a Keresztény Társadalmi Elvek a Gazdaságban (KETEG) szakirányú képzésnek, melynek tárgyfelelőse és oktatója a Budapesti Corvinus Egyetemen is. 2014-től a Magyar Nemzeti Bank PADS Alapítványának tanára. Részt vett az Országgyűlés Fenntartható Fejlődési Szakmai Tudományos Bizottság munkájában, önálló műsor-sorozatot vezetett a Mária rádióban, számos hazai és külföldi publikációja jelent meg az etikus közgazdaságtan témájában. Előadások, médiaszereplések jellemzik.

Náray-Szabó Gábor

1943-ban született Budapesten, azóta, hat évet leszámítva Szentimrevárosban él. 1961-ben vették fel a Veszprémi Vegyipari Egyetemre, majd az ELTE TTK vegyész szakán végzett 1967-ben. Diplomázás után a CHINOIN Gyógyszergyárban dolgozott, majd 1991-ben az ELTE-n lett egyetemi tanár. E két biztos alapra építve Humboldt-ösztöndíjas volt Göttingenben, vendégkutató a Budapesti Műszaki Egyetemen és az ELTE-n. Három hónapot töltött Los Angeles-ben Arieh Warshel laboratóriumában, aki 2013-ban Nobel-díjat kapott. Az MTA főtitkárhelyettese, az Oktatási Minisztérium nemzetközi helyettes államtitkára volt. Az MTA Könyvtára főigazgatójaként ment nyugdíjba 2013-ban. 1974-ben vette feleségül Szirmay Zsuzsát, két gyermekük és hat unokájuk van.

Puchard Zoltán

1953. november 20-án született Budapesten. Családos, 3 felnőtt gyereke, egy unokája van. Építőmérnök, okleveles gazdasági mérnök, elvégezte a levelező teológiát.

Kivitelezőként öt évet dolgozott a metróépítés területén. Közel 30 éve technológus, 14 évig vezette a Strabag technológiai leányvállalatát, 13 éve a világ legnagyobb útépítő vállalatának, a Colasnak magyarországi technológiai igazgatója. A budapesti Központi laboratórium a cégcsoport Közép-európai Központ Laboratóriuma, 8 ország részére végez vizsgálatokat.

45 éve vezeti a Szürkebarát keresztény kisközösséget. 1988-ban a katolikus Mozgalom első vezetője lett, 1990-től 2010-ig a Háló vezetője volt.

2015-ben társaival megalapította a 72Tanítvány Mozgalmat, melynek vezetője.

Több szakmai testület elnökségi tagja, több munkacsoportot vezet. 1994-től 2016-ig vezette a Magyar Aszfaltipari Egyesülés Környezetvédelmi Munkacsoportját.

Számos szakmai cikke jelent meg, négy kontinensen tartott előadásokat szakmai konferenciákon.

Munkáját Aranymerítő és Vásárhelyi Boldizsár-díjjal ismerték el, 2016-ban az év dolgozója lett a Colas Hungáriánál.

Nyíri Szabolcs

1977. szeptemberében született Budapesten, azóta kisebb megszakításokkal a fővárosban él. Felesége angoltanár a Szent Margit Gimnáziumban. Négy gyermekük van.

Római katolikusként nőtt fel, a képviselőtestület közösségek koordinációjának felelőseként tevékenykedik a Kelenföldi Szent Gellért plébánián. Kb 15 éve tartozik a HÁLÓ Mozgalomhoz, alapítója a 72 Tanítvány Mozgalomnak, ahol a Mérnökkör egyik szervezője.

Építőmérnökként végzett a Budapesti Műszaki Egyetem Építőmérnöki Kar közlekedési létesítmények szakirányán. Jelenleg az Építésügyi Minőség-ellenőrző Innovációs Nonprofit Kft. (ÉMI) műszaki igazgatója. Esetenként meghívott oktatóként, konzulensként, ill. bírálóként részt vesz a BME, a Pécsi Tudományegyetem és a Nemzeti Közszolgáltatási Egyetem oktatási tevékenységében. Több útügyi műszaki előírás kidolgozásában vett részt.

Havi rendszerességgel karitatív munkatársként dolgozik a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Mentőszolgálatának rohamkocsiján.

Berndt Mihály

1956. november 3-án született Barcson. Családos, 2 felnőtt gyermeke, egy unokája van. Gépészmérnök alapképzettséggel, környezetvédelmi, zajvédelmi szakmérnök-képesítéssel rendelkezik.

Több mint 30 éve hivatásszerűen dolgozik a környezetvédelem területén. Legtöbb időt a Környezetvédelmi Intézetnél és jogutódainál tevékenykedett.

8 évet a környezetvédelemért felelős aktuális minisztérium szakmai főosztályán töltött (KVM, KTM, KvVM), majd az OKTVF környezetvédelmi igazgatójaként végezte szakmai munkáját.

10 évig egy saját alapítású cég ügyvezetője és szakmai irányítója volt, ahol németországi partnervállalatokkal dolgozott együtt a környezeti zajvédelem területén.

Jelenleg a Herman Ottó Intézet Nonprofit Kft. vezető szakreferense.

Ezek mellett széles körű társadalmi aktivitás jellemzi életét. Tagja a magyarországi Fokoláre Mozgalomnak, ezen belül a lelkeségi mozgalom nemzetközi környezetvédelmi, ökológiai hálózatának, az EcoOne hálózatnak.

Több éve tölti be a zajvédelmi, akusztikai szakértőket tömörítő szakmai szervezet (Optikai- Akusztikai-, Film- és Színháztechnikai Tudományos Egyesület) szakosztályi elnöki tisztét.

Számos szakmai cikke jelent meg, nívódíjas könyv szakmai társszerzője, minden évben előadásokat tart hazai és külföldi szakmai konferenciákon.

Részt vesz a posztgraduális szakmérnök képzésben (BMGE, Pécsi Tudományegyetem).

Munkáját Környezetünkért díjjal, Pro-Silentio díjjal, Békésy díjjal és több miniszteri dicsérő oklevéllel ismerték el.

Buday-Malik Adrienn

Közgazdász, oktató, kutató. Az EU környezetpolitikája tématerületen végzett doktori programot. Foglalkoztatja az élhető településfejlesztés és az ezt célzó együttműködések. Tagja a magyar életciklus elemzők szakmai egyesületének, rendszeresen publikál és oktat több egyetemen is óraadóként.

Hosszú időt töltött egy informatikai nagyvállalatnál, ahol többek között az elektronikai hulladék-visszagyűjtési program megszervezése is feladata volt. 2006-ban, a doktori program keretében kezdett foglalkozni a fenntarthatóságot szolgáló kutatás-fejlesztéssel és innovációval. Az egyik regionális innovációs ügynökség igazgatóhelyetteseként 8 évet töltött ezen a területen nemzetközi közegben. A gyakorlatban is volt alkalma a fenntartható településfejlesztést képviselni: 1,5 évig egy megyei jogú város vezetését támogatta stratégiai fejlesztési vezetőként. 2015. szeptembertől dolgozik az ÉMI Nonprofit Kft.-nél, fejlesztési igazgatóként a hazai és nemzetközi K+F+I projektek, a fenntartható és intelligens technológiák, energiahatékonyságot támogató műszaki fejlesztések és a képzési központ összefogása a feladata. Ezek mellett egy energiahatékonysági innovációs és házépítő világverseny főszervezői feladataiban is részt vállalt 2019. októberéig.

Két fiú édesanyja, férje evangélikus lelkész.

Büszkeséggel tölti el, hogy egy önfenntartó kis közösségben élhet, és hogy férje munkájában osztozva orgonista-kántorként és egy szociális szövetkezet alapítójaként is része a közösség életének. A Magyarországi Evangélikus Egyház zsinatának tagja. Egyházát főként nemzetközi illetve fejlesztési területen támogatja, többek között 2015-től a Lutheránus Világszövetség pénzügyi alapjának (Endowment Fund) kuratóriumi tagjaként.

Fóris Ferenc

Tanulmányait a Pannonhalmi Bencés Gimnázium elvégzése után Kertészeti és Élelmiszeripari Egyetemen végezte, itt szerzett kertészmérnöki diplomát, majd marketing szakmérnöki másoddiplomát. A Sapientia Szerzetesi és Hittudományi Főiskolán elvégezte a Keresztény Társadalmi Elvek a Gazdaságban (KETEG) szakképzést.

A 80-as évek végén még az állami vállalati szférában kezdett dolgozni beosztott vezetőként, majd a 90-es évektől a magánszektorban, illetve vállalatirányítási tanácsadást végezve különböző profilú magáncégek számára. Az ezredfordulót követően az állami nagyvállalati szférában és egy keveset az oktatásügyben is dolgozott, míg néhány évvel ezelőtt megalakította családi vállalkozását. Jelenleg a családi céget vezeti, melyben a saját fejlesztésű italcsaládot forgalmaz.

Tagja és felügyelőbizottsági elnöke a KÖVET Egyesületnek, valamint felügyelőbizottsági tagja a KETEG Oikonomia Alapítványnak. A KETEG missziós feladatainak ellátásában a gimnáziumi képzés felelőse.

Családjával Telkiben él, négy gyermeke és egy unokája van.

Kükedi Zsolt

Kükedi Zsolt, helyi gazdaságfejlesztési szakértő

1970-ben katolikus keresztény családban született Budapesten. Házas, négy gyermek édesapja. Építőmérnöknek kezdett tanulni, de hamar elvonzották az informatikai megoldások, így közel két évtizedig információtechnológiai megoldásokat hozott létre. 2009-ben fordult a környezeti és társadalmi fenntarthatóság, teremtésvédelem témája felé. 2011-ben tizenketted magával alapította a katolikus Naphimnusz Teremtésvédelmi Közhasznú Egyesületet.

2012-től helyi érdekű gazdaság újjáépítésén dolgozik. Megkereste azokat a helyi közösségeket, amelyek már tettek valami hasznosat a saját helyi környezetük fenntarthatóságáért, helyi gazdasági rendszerének helyreállí-

tásáért. A kutatás alatt számtalan hazai környezetvédelmi, energiahatékonysági, fenntarthatósági, gazdaságszervezési megoldással találkozott. Tevékenysége révén több mint ezer önálló gazdaságfejlesztési jó példa jött össze, több mint kétezer helyi hős által működtetve. Ezekből megalkotta a helyi gazdaságfejlesztés ma elérhető eszközeinek, vagy más néven beavatkozási területeinek listáját. Ezek az eredményeket a www.kukedi.hu, oldalon majd később a Helyi Hős – Helyi Gazdaság- és Közösségfejlesztési Kft. épülő helyihos.hu alatti oldalain lesznek olvashatóak.

Jávor András

A SOTE-n szerzett orvosi diplomát 1972-ben, majd belgyógyászatból szakorvosi tett vizsgát 1977-ben. Az 1970-es évek közepétől egészségügyi informatikával kezdett foglalkozni a Szekszárdi Kórházban. Itt lett az egészségügyi számítástechnika egyik bázisintézetének, a GYÓGYINFOK-nak a vezetője, mely a magyar egészségügy reformműhelye volt a 80-as években. Az intézet dolgozta ki többek között a kórházi teljesítmény-finanszírozás új módszerét, a HBCs-t is, amelyet Magyarország elsőként vezetett be az aktív fekvőbeteg-ellátásban Európában. 1990-1994 között a Népjóléti Minisztérium, majd 2010-2012 között a Nemzeti Erőforrás Minisztérium (NEFMI), majd az EMMI közigazgatási államtitkára. 2001-ben a Népegészségügyi Program kidolgozását koordinálta, 2003-ig ennek országos programigazgatója. Aktív szerepet vállalt az egyetemi oktatásban, 1999-2010 között vezette a Semmelweis Egyetem Egészségügyi Informatikai Fejlesztő és Továbbképző Intézetét, ahol az egészségügyi ügyvitel-szervezés néven új BSc szak akkreditálását vitte sikerre. A Magyar Kormánytisztviselői Kar elnökévé választották 2012-ben, ahonnan 70 éves korában, 2017-ben ment nyugdíjba.

Több szakmai társaságban tag, ill. töltött be elnöki tisztséget. Így többek között a Népegészségügyi Tudományos Társaságban, az Egészségügyi Informatikai Szakmai Kollégiumban, a Magyar Telemedicina és eHealth Társaságban, valamint a Magyar Bioetikai Társaságban. Jelenleg is tagja az Államháztartási Reformbizottságnak és a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Mentorok Kollégiumának. Megalakulása óta vezeti a 72 Tanítvány Mozgalom Egészségügyi Munkabizottságát.

A közjó érdekében kifejtett tevékenységéért 1994-ben megkapta a Magyar Köztársasági Érdemrend Középkeresztjét, 2012-ben a Magyar Köztársasági Érdemrend középkeresztjét a csillaggal. 1991-ben Neumann-díjjal, 2012-ben a Batthyány Lajos díjjal tüntették ki. A Nemzeti Közszerológái Egyetem díszdoktora, a Pro-Universitate kitüntetés birtokosa.

Házasa, 3 gyerek apja és 3 unoka nagyapja.

Román Zsuzsa

Tanulmányait Szegeden végezte, a SZOTÉ-n általános orvosi diplomát szerzett 1993-ban. Megelőző orvostan és népegészségtan szakorvos, Budapestén a népegészségügy hazai intézményrendszerében dolgozik 2000 óta. A betegségek megelőzésével, az egészséges életmód népszerűsítésével, egészségkommunikációs lakossági programok, illetve iskolai egészségnevelési programok összeállításával és szervezésével foglalkozik.

Jelenleg a BFKH Népegészségügyi Főosztály Nemfertőző Betegségek Osztályának munkatársa.

Tanulmányokat folytatott a Sapiencia Szerzetesi és Hittudományi Főiskolán is, hittanár-etikatanár szakon.

Az elvégzett reál és humán tudományos kurzusok segítik az ember teljesebb szemléletét benne, melyet elengedhetetlennek gondol a társadalmi aktivitása szempontjából.

A Fokoláre Mozgalom elkötelezett tagja. A mozgalom lelkiségéből táplálkozó nemzetközi környezetvédelmi és ökológiai hálózatnak, az EcoOne hálózatnak magyarországi koordinátora 2013 óta.

Az elmúlt években megjelent több szakmai cikke jelent meg, két könyvnek társszerzője, és hazai konferenciákon a zajártalom emberi szervezetre gyakorolt hatásáról tartott több alkalommal szakmai előadást.

Vecsei Miklós

Szociálpolitikus, a Magyar Máltai Szeretetszolgálat alelnöke. Tanár, teológus, hatgyermekes családapa. Az ezredforduló után öt éven át hajléktalanügyi miniszteri biztos volt.

Számos útkereső kísérlet és szakmai újítás fűződik nevéhez, ezek között említhetjük a tarnabodi befogadó falut, valamint a közös játékot, zenélést és labdarúgást szociálpolitikai eszközzé fejlesztő modern módszereket is. A vezetésével kialakított, a nyomortelepek felzárkózását segítő Jelenlét programot 2016-ban Magyar Örökség Díjjal tüntették ki.

Tizenöt éves kora óta Kozma Imre atya hittanos tanítványa volt, a zugligeti templomi közösségben megtapasztalta, hogy „a kereszténység nem elmélet, hanem gyakorlat”. Mindennapos munkájában Kozma Imre atya két másik tanítása is meghatározó szempontként jelenik meg. Az egyik tanítás szerint „a szeretet sok bűnt eltakar”, ami azt jelenti, hogy a jócselekedetekkel nem szabad várni. Sok ember úgy gondolja, ahhoz, hogy másokon segíthessen, előbb neki magának kell jó emberré válnia, ezzel szemben segíteni akkor kell, amikor arra lehetőség nyílik. A másik tanítás azt mondja ki, hogy kockázat nélkül nincs élet, azaz nem szabad mindig esélyt latolgatni és számolgatni, mert akkor soha nem lépünk rá a számunkra kijelölt útra. Vecsei Miklós ezt úgy is megfogalmazta: „csodák nem a csodát várókkal történnek, hanem azokkal, akik tesznek azért, hogy megtörténjenek.”

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat munkájában a szervezet alapítása óta részt vesz. Ott volt a máltai szervezet történelmet formáló eseményeinél, így a keletnémet menekültek befogadásánál, a romániai forradalom és a délszláv háború idején zajló humanitárius akciókban. Személyes meggyőződése szerint rosszul segíteni bűn. A szociális ellátórendszer kialakulása során mindig gyakorlatias szempontok érvényesítésére törekedett, a szemléletmódját tükröző szakmai módszertani elemek különösen a hajléktalan ellátásban és a romák felzárkózását segítő programokban jelentek meg.

Dávid Bea

Szociológus, egyetemi tanár. A Semmelweis Egyetem, EKK, Mentálhigiéné Intézet igazgatója, valamint a SE IV/3 doktori program vezetője. Az MTA TK Szociológiai Intézet tudományos tanácsadója. Az Otthon Segítünk Alapítvány kuratóriumi elnöke, 2012-2016 között az UNESCO Magyar Nemzeti Bizottság tagja, 2011-től a HUNNET (magyar kapcsolathálózat elemzők társasága) elnöke.

Fő kutatási területei: kapcsolathálózat elemzés, család- és egészségszociológia. Jelenleg futó kutatásai: a rendszerváltás családtörténeteinek utánkövetéses elemzése, a roma szakkollégiumi hálózat szociológiai vizsgálata, valamint a magyarországi Integrációs és dezintegrációs folyamatok elemzése kapcsolathálózati módszerekkel.

Számos tanulmány és könyv szerzője. 2007-ben a Századvég kiadónál jelent meg Albert Fruzsínával közösen írt könyve, Embert barátjáról. A barátság szociológiája címmel. 2016-ban a L'Harmattan kiadó gondozásában A rendszerváltás családtörténetei címmel publikált. A könyv négy másik szerzője: Barna Ildikó, Bóné Veronika, Hegedűs Réka és Izsák Éva.

Kutatási témáiról (emberi kapcsolatok, család) többször tart előadást plébániai felkérésre is.

2016-tól a T72 Mozgalom család munkacsoportját vezeti. 2016-ban Erdő Péter bíboros úr felkérésére az Eucharisztikus Kongresszus Társadalmi Bizottságának tagja.

Férje ortopéd orvos, négy gyermekük és egy unokájuk van.

Vizy Zsigmondné Kovács Zsuzsanna

1951-ben született Budapesten.

Középiskolai tanulmányai után a Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Főiskolán szerzett diplomát pszichopedagógusi szakon.

Szakmai munkáját a II. számú Gyermekklinika kezdte Polcz Alaine mellett.

Malignus beteg gyerekekkel és családjaikkal foglalkozott.

9 gyereke született, így kisebb kihagyásokkal hosszú éveken át főállású anyja volt.

Később Dr. Rátay Csabánál családterápiás végzettséget szerzett, azóta folyamatosan dolgozik családokkal és párokkal a Családi Szolgálatok Ligája Alapítványánál.

A Római Katolikus Szeretetszolgálatnál az idős gondozást végző munkatársak számára szervezett és vezetett képzéseket, tréningeket.

Victor András

1943-ban született Tahiban, de mindig Budapesten élt. Biológia-kémia szakos tanári diplomáját az ELTE TTK-n szerezte 1967-ben, majd ezt követően különböző típusú iskolákban tanított. Néhány évig az Országos Pedagógiai Intézetben az általános iskolai kémia tanítás gondozása volt a feladata. 1977-től 2004-es nyugdíjazásáig kémia-szakos tanárjelölteket tanított az ELTE-n.

Egyetemi doktori fokozatot szerzett 1971-ben biológiából, PhD fokozatot 1997-ben neveléstudományból. Mindkettőt az ELTE-n.

A Zöld Szív Ifjúsági Természetvédő Mozgalomnak 1990 óta alelnöke.

A Magyar Környezeti Nevelési Egyesület egyik alapítója (1992), majd több ciklusban elnöke, végül most tiszteletbeli elnöke.

A Magyar Református Egyház Ökogyülekezeti Tanácsának 2011 óta tagja.

A Szitakötő folyóiratnak és pedagógiai programnak megalakulása (2008) óta tanácsadója természettudományi témákban, s e mellett gyakori szerzője is.

Publikációi száma meghaladja a 270-et.

Gyerekkora óta aktívan zenél kamarazenekarokban.

Három gyermeke, tizennégy unokája és egy dédunokája van.

Kodácsy-Simon Eszter

Matematika-fizika-hittan szakos tanár, teológus. Doktori dolgozatának témája a természettudomány és vallás kapcsolatának vizsgálata volt Paul Tillich teológiáján keresztül, melyben tárgyalta a technikai társadalom kérdését is. Jelenleg az Evangélikus Hittudományi Egyetem Valláspedagógia Tanszékének megbízott vezetője, a Magyarországi Evangélikus Egyház Katechetikai Munkacsoportjainak vezetője, több hittankönyv és hitoktatási segédanyag társszerzője és szerkesztője, emellett óraadó hittantanár a Budapest-Fasori Evangélikus Gimnáziumban.

Az ökoteológia kérdésével először 2000-ben találkozott a Lutheran School of Theology at Chicago intézményében töltött ösztöndíjas éve alatt, majd a következő években evangélikus ifjúsági teremtésvédelmi táborokat, szemináriumokat, teremtésvédelmet tudatosító egyházi programokat szervezett, 2008-tól pedig az Magyarországi Evangélikus Egyház „Ararát” teremtésvédelmi munkacsoportjának vezetője. A Teremtés Hetét 2009 óta előkészítő ökumenikus munkacsoport alapító és állandó tagja.

Puskásné Túri Ildikó

1965. június 13-án született Túrkevéen. Általános és középiskolai tanulmányait is itt végezte. Általános iskolai tanítói diplomáját 1986-ban szerezte a Jászberényi Tanítóképző Főiskolán. Pedagógiai munkájában mindig nagy hangsúlyt kapott a természet, a teremtés védelme. Rendszeresen szervezett erdei iskolákat intézményünkben. Kezdeményezője és létrehozója volt az intézmény ökoiskolai tevékenységének. „Iskolák kutató-fejlesztő tevékenysége a nevelési-oktatási programok fejlesztésében” című pályázatban vett részt, mint modulíró és kipróbáló pedagógus ökoiskola és természettudományok terén. A fenntarthatósági hét és a teremtés hete rendezvények egyik fő szervezője. Rendszeresen részt vesz olyan szakmai programokon, melyeket e témakörben tartanak.

Ami közös otthonunkkal történik

Helyzetkép természetről és társadalomról, 1. rész

Baritz Laura, Domonkos nővér (Sapientia Főiskola, KETEG, 72 Tanítvány Mozgalom)

Előadásom a fenntarthatóság rendszerszintű feltételeit és alapvetéseit tárgyalja, reflektálva a mai kor kihívásaira, megkerülhetetlen problémáira. Mint ahogyan azt a konferencia címe is előrevetíti, a világunk jövőjét érintő, égető kérdések nem tekinthetők szabadon választható feladatnak. Éppen ezért szükséges megvizsgálni mai világunk rendszerének alaptéziseit, valamint kritikát gyakorolni felettük.

A neoliberais gazdasági szemléletre az anyagi javak uralma jellemző mindenek felett, háttérbe szorítva a környezeti és egyéb szempontokat. Az erkölcsösség is csak, mint kiegészítő elem jelenik meg a rendszerben, mely tetszőlegesen alkalmazható, illetve az adott személy vagy szervezet érdekeinek megfelelően akár el is hagyható. A görög filozófusok ezzel az utilitarista megközelítéssel szemben az értékek hierarchikus rendjét állítják fel, ahol az Igazság szemlélése és az erkölcsi értékek adják az értékek legfelsőbb szintjét. Arisztotelész számára a test a lélek eszköze, vagyis a külső javak és a testi javak egyaránt a lelki javak gyarapodását szolgálják. Aquinói Szent Tamás is oly módon állítja fel a „jó”-k analogikus rendjét, hogy a hasznos „jó”-k csupán eszközök, melyek felett az erkölcsi „jó”-k prioritást élveznek a Végső Cél eléréséhez vezető úton. A folyamatot pedig követhetik gyönyörködtető „jó”-k, de ezek semmiképp sem tekinthetők célnak, inkább csak esetleges kísérő jelenségnek.

Szükséges tehát, hogy a kétdimenziós gazdasági szemléletmódot kiegészítsük egy harmadik dimenzióval, melyet olyan erkölcsi „jó”-k képviselnek, mint például a közjó, a bizalom, az igazságosság, a szolidaritás, a kölcsönösség, a mértékletesség és az ajándékozás. Ebben a perspektívában az értékek célokká válnak, melyek eszközéül a hasznos „jó”-k, vagyis az anyagi javak, a gazdasági javak és a profit szolgálnak. Megtörténik ez által a profit trónfosztása, mely megnyitja az utat egy emberközpontú, értékalapú gazdasági rend felé. Az itt felvázolt rendszer a Végső Jó felé törekszik, boldogságképe az eudaimonia, vagyis az erények általi kiteljesedés, és kiemelt szerepet tulajdonít az emberi kapcsolatoknak, valamint a lelki fejlődésnek. Ahogy Erich Fromm fogalmaz: „Valódi szükségleteimben a másik ember jólléte is benne van.” A másik ember tehát nem tárgy vagy eszköz céljaim elérésében, hanem személy, egyedi és megismételhetetlen érték.

Következésképpen kijelenthető, hogy egy más emberi értékrend és más antropológiai szemléletmód más világrénddel jár együtt. A végső meghatározó az egyén, aki állandó kölcsönhatásban áll a struktúrával. Ahhoz pedig, hogy ez folyamatos interakció minél gyümölcsözőbb lehessen, mind az egyén, mind pedig a struktúra kiindulópontja az erkölcs kell hogy legyen.

Talajt vesztő természet

A természeti tőke állapota Magyarországon

Náray-Szabó Gábor (Magyar Tudományos Akadémia, Nemzeti Fenntartható Fejlődési Tanács, 72 Tanítvány Mozgalom)

Az Országgyűlés mellett működő Nemzeti Fenntartható Fejlődési Tanács koordinációja mellett kidolgozott [Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia](#) részletesen tárgyalja a négy alapvető erőforrást, az emberi, a társadalmi, a természeti és a gazdasági tőkét, melyet fenn kell tartani. Előadásomban az eredeti dokumentum és a két [előrehaladási jelentés](#) alapján áttekintem a természeti tőke állapotát hazánkban és rámutatok a teendőkre. A keretstratégia védi az embert a környezeti károktól és a természetet az emberi tevékenység kedvezőtlen hatásaitól. Mindkét törekvés fontos! Eddig elértük, hogy az embert érő közvetlen környezeti ártalmak általában csökkennek, de a természeti tőke pusztulása megállíthatatlannak látszik. A károsodás fő okai a területhasználat növekedése, az anyaghasználat, mely száz év alatt a kétszeresére nőtt és a klímaváltozás. Alábbiakban áttekintem a fő természeti erőforrások állapotát és a teendőket.

A levegő esetében örömmel észleljük, hogy csökken a légköri savasodást okozó gázok kibocsátása, megállapítható, hogy a levegő minőségét a közlekedés és a lakossági fűtés határozza meg. Öröndetes, hogy csökken a szállópor egy bizonyos fajtájának a mennyisége, de ez nem elég, csökkeneni kell az igen veszélyes, 2,5 mikronnál kisebb méretű por szemcsék kibocsátását. Országunk jelentős felszín alatti és felszíni vízkészletekkel rendelkezik, azonban függőségünket növeli, hogy nagy a kitettségünk a külföldről befolyó vizeknek. A víz utánpótlása szélsőséges területi és időbeli megoszlást mutat, ezért jelentős az árvíz- és a mélyen fekvő területek esetében a belvízveszély. A túlzott vízbőséget sokszor aszály követi. A rendszerváltozás óta javult a csatornázottság, csökkent a vízhasználat, de sajnos sok helyen nem megfelelő a víz minősége, fontos cél ennek a javítása. Hazánkban európai összehasonlításban nagy az egy főre jutó, termelésre alkalmas földterület, a talaj kiemelkedően fontos erőforrásunk. Sajnos a termő terület folyamatosan csökken. ennek oka egyrészt a degradáció,

vagyis a talaj savasodása, szikesedése és eróziója, másrészt az elszabaduló területhasználat, ezt kell fenntartható módon megváltoztatni. Jó minőségű, stabil erdőállománnyal rendelkezünk, melyet általában környezettudatosan hasznosítunk, de a jelenlegi állapotot veszélyezteteti a klímaváltozás. A cél az, hogy folyamatosan 20%-ról 27%-ra növeljük az erdőszültség fokát hazánkban. A biodiverzitásra a sokszínűség jellemző, ami sajnos folyamatosan romlik. Az itt élő fajok negyede veszélyeztetett. A növényzet az ország területének 17%-át fedi le, de ebből csak 2% természetes, 27% természet közeli, a többi már jelentősen károsodott. A természetes ökoszisztéma szolgáltatások 90%-át már elveszítettük, ezért kiemelt cél a jelenlegi szint megőrzése.

A stratégia célkitűzése, hogy a fenntarthatóságot központi stratégiai elvvé tegyük, ez jelenleg, sem kormányzati, sem üzleti döntéshozói, sem háztartási szinten nem teljesül. A gazdasági ösztönzőknek folyamatosan a területhasználat korlátozása, az anyaghasználat csökkentése és a csekély szén-dioxid kibocsátással járó megoldások irányába kellene hatnia. Szükség lenne a döntések alaposabb végiggondolására, előzetes fenntarthatósági vizsgálatokat és érdemi környezeti hatásvizsgálatokat kellene végezni.

Tegnapot vagy holnapot építünk?

Puchard Zoltán: Világunk változik

Világunk – a minket meghatározó környezet – az elmúlt száz évben többet változott, mint a megelőző ötezer évben. Gondoljunk csak az elektromosságra, a közlekedésre vagy épp az internetre. A fejlődéssel nem csak a lehetőségeink, hanem a kihívások, veszélyek köre is bővül.

Az ember alapvető igénye a helyváltoztatás. „Navigare necesse est” Alapvető jogként és lehetőségként tekintünk arra, hogy mindenki annyit és oda utazzon, ahova akar. Vannak, akik naponta több száz, sőt akár több ezer kilométert utaznak munkahelyükre vagy egy-egy tárgyalásra. Munkahelyünk, lakóhelyünk így sokszor messze-messze kerülnek egymástól, így felbomlanak a helyi közösségek, sőt a családok is veszélybe kerülhetnek. Meg kell találnunk azt a mobilitási egyensúlyt, amely középpontjában az ember áll.

Fejlődés helyett „fenntartható fejlődésről” kell beszélnünk. Meghatározó súlyt kaptak olyan kérdések, melyek negyven éve az első olajválság előtt szinte ismeretlenek voltak. A figyelem középpontjába került a környezetvédelem, az energia felhasználás és a szénlábnyom csökkentése, a bontott anyagok újrafelhasználása. Energiaforrásaink nem végtelenek, így például

a Föld szénhidrogén készletei sem. A felgyorsult ipari termelés közrejátszik az éghajlatváltozásban, melynek következményei beláthatatlanok lehetnek.

Mindennek tükrében valamennyi területen újra kell gondolnunk, mit miért csinálunk, melyek a valódi céljaink és ezért milyen kihívásoknak kell megfeleljünk.

Mit teszünk / tettünk eddig?

Mintegy fél évszázados múltra tekint vissza a mai értelembbe vett környezetvédelem, amely igyekezett választ adni a technikai fejlődés – környezetünket érintő – káros hatásainak enyhítésére.

Elengedhetetlen feladatunk a környezettudatos tervezés, a fenntarthatóság szempontjainak minél teljesebb kielégítése:

- Az építőiparban alkalmazott technológiáknál meghatározó szempont a társadalmi anyagforgalom bezárása, a **visszanyert anyagok** 100%-os felhasználása. Magyarországon bár már elmozdultunk a holtpontról meg se közelítjük nyugat-európai újrafelhasználási arányokat, ahol előtérbe kerültek azok a technológiák, amelyek már 100%-ban visszanyert anyagokat használnak. A visszanyert aszfaltra, betonra stb. nem, mint hulladéokra, hanem mint alapanyagra tekintenek.
- Egy technológia megválasztásánál fontos szempont, mennyi **energiát, milyen szén-dioxid lábnyomot** követel meg alkalmazása. Egy példa: Kaliforniában már 80% fölött van a VMA aszfaltok alkalmazása, melyekkel 1/3-ával csökkenthetjük a felhasznált energiát, a CO₂ terhet.
- **A technológiák tervezése legyen környezettudatos**, a fentiek mellett legyünk tekintettel a természetes, az épített és az emberi környezetre gyakorolt rövid és hosszútávú hatásokra.
- Technológia tervezése során ügyeljünk arra, hogy ne csak a mának, hanem **életciklusra tervezzünk**. Ne csak a megvalósítás költségeit, környezeti terheit vegyük figyelembe az a döntéseknél, hanem az üzemeltetés, a használat és az elbontás/újrafelhasználás kövöbeni hatásait és költségeit is.
- Merjük a fenntarthatóság szolgálatába állítani a **technológiai fejlesztés eredményeit**, a berögzült megoldásokon tudjunk túllépni. Keressük a lehetőségét, miként tudjuk a javunkra fordítani például a elektromos járműveket, az autonóm közlekedést, a villamosenergiát termelő útpályát, az intelligens eszközöket stb.

Elég-e mindez?

Nem. Hiába építünk egy új utat a legkorszerűbb anyagokkal, a legkorszerűbb projektszervezet segítségével, attól egy új út új forgalmat generál: többen és többet fogunk utazni, amely növeli a környezetterhelést. Nem szabad csak utakban vagy épületekben gondolkodni, látni kell a rendszert, a világunk és társadalmunk közötti összefüggéseket. Ahogy Varga Illés barátom fogalmazott: Nem házat kell építeni, hanem embert. Egy rossz ház beteggé tesz. Egy rosszul megépített város beteg közösséget eredményez. Az önhitt építő – még, ha művész is – csak öncélú szobrot épít. Az embert építő – vagy Koós Károly szavával élve az országépítő – társadalmat. Nyilván más hivatások is elmondhatják magukról, hogy embert építenek. Elég csak a pedagógusokra gondolni. Sokan építenek embert, ez egyáltalán nem kiváltság. Ez felelősség.

A cél nem a beton mennyisége, a megépített műszaki létesítmények száma, hanem olyan funkciók kielégítése, amelyek segítik, hogy a társadalom egészségesen működjön.

Barna Zsolt hozzászólása A jövő közlekedéséről

A gazdasági-társadalmi folyamatok és a technológia fejlődése, ezen belül a közlekedési rendszerek a történelem egésze alatt kölcsönösen alakították egymást. Ipari forradalmakon keresztül eljutottunk az elsősorban egyéni közlekedési eszközökre és robbanómotorokra alapuló közlekedési rendszerig. Fenntartható ez az irány?

A kérdésre a választ az elmúlt néhány évtized fő fejlődési irányainak eredményei között kell keresni. Az informatika és kommunikáció fejlődése segítheti a kapacitásaink mind hatékonyabb kihasználását és szervezését, de egyben csökkentheti a mobilitási igényeket is (táv munka, stb.). A megosztáson alapuló megoldások (Bubi, Airbnb, Wikipédia, stb.) is a meglévő javaink hatékony felhasználását segítik, de egyben az emberek közötti kapcsolatokat is erősíthetik. A társadalom egyre erősödő igénye a fenntarthatóságra és környezetvédelemre segítenek a fejlesztési irányait meghatározni.

A közlekedés területén napjainkban zajló forradalmi változások, elsősorban az autonóm járművek és a közösségi járműhasználat alapvetően megváltoztathatja a városi létünket, városi a területhasználatot, a közlekedéshez és így egymáshoz való viszonyunkat. Hozzászólásomban néhány példával illusztrálva mutatom be e terület lehetőségeit, kihívásait és az ebből eredő feladatainkat.

Berndt Mihály hozzászólása

A „Laudato Si” enciklika egyik fontos vonása annak többszöri és több oldalú hangsúlyozása, hogy mindannyian kapcsolatban vagyunk. Kapcsolati háló köt össze bennünket, embereket, a körülöttünk levő élő és élettelen teremtett világot.

Mérnökként dolgozom a környezetvédelem területén. Mit jelent ez a „kapcsolatiság” számomra mint mérnök, és mint egyszerű állampolgár a mindennapokban? Hoz-e valami újdonságot, változást a munkában, felelős állampolgári magatartásomban?

Hozzászólásomban egy apró konkrét példát hozok szakmai területemről. Bemutatok egy kezdeményezést az újszerű „közösségi tervezésre”, amely már megjelent – igaz, csupán csírájában, de megjelent! - a környezeti zajvédelemben, várostervezésben. („Sound-walking” módszer...)

Az enciklika több helyen is hangsúlyozza, hogy a környezeti kérdésekben, döntési folyamatokban megkülönböztetett, privilegizált szereplő maga az érintett lakosság. Vajon a jelenlegi hazai gyakorlatban ez miképp valósul meg, hogy biztosítható a nyilvánosság részvétele a döntéshozatalban? Mik azok a nehézségek, amelyek akadályozzák a kívánt együttműködést? Miben kell alapvető emberi létünkben változnunk mindnyájunknak, hogy ez az együttműködés „működhessen”?

Puchard Zoltán: Mit tegyünk?

Ajánlások:

- Gondolkodjunk és tervezzünk teljes életciklusban!
- Preferáljuk az anyagok újrahasználatát és újrahasznosítását!
- Válasszunk energiahatékonyabb és kisebb emissziójú építési technológiákat!
- A környezetünket igénylő fejlesztések során alkotó félként vonjuk be az előkészítésbe a helyi lakosságot!

„A magyar nyelv szépen fejezi ki: épít. Azaz éppé tesz. Befejezi a teremtést [...] a jóisten legközelebbi munkatársaként. Vagy ahogy Makovecz fogalmazott: ha már dolgozunk, akkor tegyük azt úgy, hogy az a jóistent szórakoztassa. Így vagy úgy, az építő felelőssége hatalmas.”

Ezt kellene megérteni. Igaz, ez nem kis dolog.”

Amikor utat építünk, közösségeket, embereket kapcsolunk össze, életet építünk. De egy autópályával természetesen el is vághatjuk egymástól a pálya két oldalán élőket...

- Egyházban kaptunk meghívást. Ahhoz, hogy eljussunk egymáshoz, hogy megtapasztaljuk a közösséget, szükségünk van a közlekedésre.

Természetes az is, hogy a párbeszédképesség és egy ilyen közösségi tervezés **teljesen új emberi hozzáállást** kér tőlünk. Meg kell változnunk. Akkor, amikor ökológiai megtérésről, a társadalom működésének teljesen új (rég) alapokra való helyezésének szükségességéről szól az enciklika!

„Önmagát ajándékozó személyekre van szükség, akik már nem a saját érdekük szerint gondolkoznak, cselekszenek és élnek, hanem saját magukat ajándékozva.”

Gazdagság és gazdaság

Gazdaság és gazdagság, avagy mit mutatnak a számok?

Fóris Ferenc (KETEG)

Annak megítélésére, hogy egy országnak gazdaságilag jól megy-e vagy sem, széles körben használatos mutató a GDP. A közgazdaság humán, vagy akár keresztény megközelítése látszólag sok esetben ellenérzéseket táplál e mutatóval szemben. Valójában nem erről van szó, sokkal inkább a GDP alkalmazhatósági körével és viszonylag egyeduralkodó szerepével kapcsolatban merülhetnek föl kérdéseink.

A GDP gazdasági jólétet szimbolizáló mutatója mellett, s a bonyolultság okán inkább a szakmai környezetben, szegénységre vonatkozó mutatókat is alkalmaznak a gazdasági kép árnyalására. Ezek a mutatók azonban már inkább szociológia területén születnek, s a gazdasági döntéseket így csak a felsőbb döntéshozói szinteken tudják befolyásolni.

Ha a gazdálkodás célja maga az ember és közösségei, a közjó, akkor a GDP mellett célszerű, úgy a szakmai gondolkodás, mint az általános közbeszéd tárgyává tenni más mérőszámokat is, melyek mentén tevékenységeink komplexebb módon ítéltethők meg.

A politikai és a lazább szakmai közbeszédben egyaránt föl-föléled a kérdés, hogy Magyarország gazdasági, gazdagodási és szegényedési folyamatai a dél-amerikanizálódás irányába hatnak-e.

Ha a GDP-t és az abból származtatott mutatókat, vagy akár a szegénységi mutatókat vizsgáljuk, akkor a számok azt mutatják, nem arra haladunk. Gazdaságunk fejlődő, a szélsőségeink kisebbek, a szegénység csökkenő. Summásan fogalmazva: „jobbak vagyunk”.

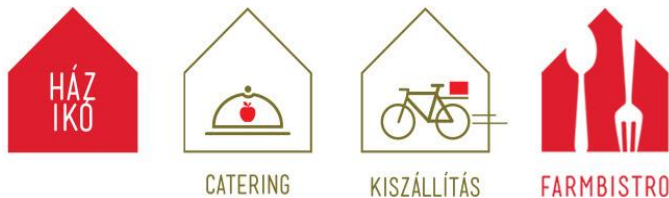
Ha a Nemzeti Boldogság Index oldaláról közelítjük meg a képet, akkor is azt kell mondjuk, a számok alapján folyamataink, társadalmunk helyzete nem a dél-amerikanizálódás felé mutat. Ökológiai lábnyomunk általában nagyobb, várható élettartamunk kisebb, boldogságérzetünk alacsonyabb. Summásan fogalmazva: „gyengébbek vagyunk”.

A mutatószámokon, azok számítási módjain, az alkalmazott kerekítésekben, kutatási módszereken sokat vitatkozhatunk, de ezt inkább hagyjuk meg egy szűk szakmai körnek. A gyakorlati élet cselekedetei számára a jelenleg rendelkezésünkre álló mutatószámok nagyságrendileg eleget mondanak. Kezdjük el a valós emberi szükségleteinket kifejező mutatók napi használatát, gondolkozzunk ezekben, rendeljünk célokat ezekhez, s eredményeinket ezek fényében ítéljük meg! A jó eredményeinket higgyük el, s örüljünk azoknak, a gyengébb eredmények miatt pedig ne egymásnak essünk, hanem együtt tegyünk a javulásukért! Ez a mai értelmiségi felelőssége.

Ebédszünet

Honnan származik az étel, amit naponta háromszor magadhoz veszel? Hol termett a dió és meggy, ami a rétesben van? Hol kapirgált a tyúk (ha egyáltalán kapirgált valaha) aminek a tojásából készült a reggeli rántotta? Ki-nek a füstölőjében lógtak a kolbászok, mielőtt belekerültek a rakott krump-liba?

A HÁZIKÓ a valódi ízekben hisz, a szezonálisban, a jó minőségű, egészséges élelmiszerekben. És abban is, hogy létezik teljes biztonság, átláthatóság és lekövethetőség az élelmiszerláncban, a vidék pedig képes fenntartható módon, magas színvonalon ellátni önmagát és a városokat.

Az AGRI KULTI 2010-2014 között kiderítette, hogy hol-mi terem a magyar vidéken és hogy mire éhes a minőségi ételekre vágyó ember. Első tapasztalatainkat termelői piacok szervezésével és működtetésével szereztük

Nagymaroson (2011), Budapesten a Szimpla Kertben (2012) és Balassagyarmaton (2014), ezáltal a gyakorlatban is kipróbálva szereztünk újabb inspirációt a következő lépésekhez.

2014-ben elindítottuk a HÁZIKÓ-t, amiben az összes tudásunk benne van. A Házikó egyedülálló vidékfejlesztési koncepció, amely egyúttal az egyetlen hazai szereplő az agro-szociális szektorban, amely jól ismert márkává tudott válni úgy, hogy közben kompromisszumok nélkül megőrizte társadalmi, környezeti és minőségbeli alapelveit. A HÁZIKÓ behozza a vidéket a fővárosba: kizárólag a saját minősítési rendszerünkkel ellenőrzött termelő-partnerekkel, hazai alapanyagokkal dolgozunk. Így készítünk csúcsminőségű ételeket a városi fogyasztónak. Vidékfejlesztés, batyuba töltve, üzleti alapon.

2017-ben újra szintet lépünk az átláthatóságban: forradalmian új, közösségi alapú minősítési és információs rendszert dolgozunk ki. Minden tudásunkat megosztjuk veled, cserébe arra kérünk, vegyél részt a minősítésben. Mire éhes a városi fogyasztó? Mire van szüksége az alapanyagban hívő főszakácsnak? Hol terem a vidék legjava? Tényleg a legjava? Kóstolj, értékelj, látogass termelőket, gazdaságokat. Tudd, hogy mit eszel!

Ami közös otthonunkkal történik

Helyzetkép természetről és társadalomról, 2. rész

Az ember amortizációja?

Jávor András (72 Tanítvány Mozgalom)

Az ember is teremtmény. „Az Úristen vette az embert, és az Éden kertjébe helyezte, hogy művelje és őrizze.” (Ter 2,15). Az ember ezért felel Isten előtt a rábízott világért, így saját egészségéért, valamint mások egészségének helyreállításáért is. Isten „jele” vagyunk mindannyian, az ő „képlete” (K. Rahner), hiszen Isten a saját titkának a „kifejezésévé” tette, mikor Jézusban, testet öltött Fiában kinyilatkoztatta magát. Ugyanaz a Megváltó, aki a Teremtő is. (II. Vatikáni Zsinat, GS, 41.) Egyben természeti lények is vagyunk, testünk a természet részét képezi és a testünket mindenhová magunkkal visszük (E. Mounier). Ugyanakkor szellemünk túlmutat az anyagi valóságon, értelemmel és szabadsággal rendelkezünk. Legyünk tudatában, hogy magát az embert is Isten ajándékozta önmagának, és ezért tisztelnünk kell azt a természeti és erkölcsi struktúrát, amellyel felruháztattunk (Szt. II. János Pál pápa, Centesimus annus, 1991.). Ha az ember nem ismeri el a maga valóságában egy beteg, egy szegény, egy emberi magzat,

egy fogyatékkal élő személy értékét, aligha fogja meghallani a természetnek a kiáltását és nem vesz részt a teremtsévédelemben. Körül vagyunk véve olyan emberekkel, akik testben és lélekben szenvednek, hiszen betegek, szegények, rászorultak, mentális problémákkal küszködnek. Észrevesszük őket? Hogyan viszonyulunk hozzájuk? Családban, egészségügyben, munkahelyen, társas kapcsolatokban, a mindennapi életben?

Különösen élesen vetődnek fel ezek a kérdések a hazai egészségügyben. Hiszen országunk lakosságának egészségi állapota rossz, életmódunk önpusztító, születéskor várható élettartam 3-5 évvel elmarad az EU átlagától. Korán halnak meg relatíve sokan. A daganatos halálozásban az élen állunk. A halálokok között vezetnek a szív- és érrendszeri betegségek. Az utóbbi években javulás tapasztalható az utóbbiakban, de ez inkább az akut ellátás korszerűsítésének, jobb hozzáférhetőségének köszönhető, mint az egészségesebb életmódunknak. Noha egyre kevesebben dohányoznak, de a rendszeres testmozgás még nem vált széles körben gyakorlattá és táplálkozásunkban is nagyon sok javítani való lenne. Komoly veszélyforrás az alkoholizmus és az egyre fenyegetőbb kábítószer fogyasztás. Különösen veszélyeztetettek a falun élők, az alacsony képzettségűek, a szociálisan rászorultak.

Pedig az egészség helyreállítása, a gyógyítás egyre drágább világszerte, hiszen az orvostudomány fejlődése robbanásszerű. Egyre élesebben vetődik fel a kérdés, hogy mennyire igazságos a közfinanszírozott betegellátás, vajon minden rászoruló egyenlő eséllyel részesedik-e a diagnosztikus és terápiás eljárásokból, amelyek ma már beépülnek az evidenciákra alapuló gyógyító folyamatokba? Országunk lakossága öregszik, egyre több az idős ember, aki egyre több krónikus betegséggel küzd és ellátásra szorul. Az irgalmas szamaritánus gyógyította, ápolta az útjába került sérültet, elvitte egy fogadóba és adott a fogadósnek két dénárt, hogy lássa el a megvert embert. Ő nem volt beteg, mint ahogy a ma járulékot, adót fizetők nagy része sem beteg. Szolidáris volt. Tudta, hogy az ellátásnak költségei vannak, amit fedezni kell, ezért megígérte a fogadósnek, hogy ha nem elég a két dénár, visszatérésekor kipótolja. A saját viszonyaink között mennyire értjük ezt a példabeszédet? Döntéshozó, finanszírozó, betegellátó, járulékfizető? Mi egészségügyiek tudjuk-e, hogy hol a helyünk, mit kell tennünk életünk útján és a „fogadóban” is, ahol a betegellátás frontján feladatunk van, amivel a Teremtő bízott meg bennünket?

„Az emberiség elérte azt a rendkívüli képességet, hogy még az élet kezdetébe is belenyúljon. Ezt mindenki javára is használhatja, az erkölcsi törvény keretei között, vagy engedhet a tudomány rövidlátó gőgjének, amely nem ismert határokat és megtagadja a minden egyes emberi életet megillető

tiszteletet is.” (Szt. II. János Pál pápa imája, 2000.) Nagy a felelősségünk: „...tiszteljük a teremtet világot: hiszen nem lehet összefirkálni egy festményt anélkül, hogy meg ne sértenénk a művészt, aki készítette!” (Ferenc pápa, 2017. május)

A szegénység dimenziói

Igen, akarom!

Vecsei Miklós (Magyar Máltai Szeretetszolgálat)

Krisztus követése (utánzása) minden keresztény ember kötelessége. Az igazi kérdés nem úgy hangzik, hogy meg tudjuk-e tenni, hanem úgy, hogy akarjuk-e megtenni? Hallgatjuk csupán, vagy megértjük a tanítást? Akarjuk-e fölfedezni, mi következik belőle számunkra, hogy személyesen, nekünk mit jelent. Mi lesz a dolgunk, akár már abban a pillanatban, amikor az első buszmegállóban találkozunk egy hajléktalan emberrel.

Az első kérdés az, felismerjük-e, hogy ez is lehet az a találkozás, amire a bibliai tanítás utal. Meglátjuk-e az elesett, a nélkülöző, a szenvedő ember arcában Krisztus arcát? De legalább ennyire fontos kérdés az, hogy eközben mi hogyan tekintünk rá? Képesek vagyunk-e úgy látni a másik embert, ahogyan Ő látta, ahogyan Ő látja? Ha felismerjük benne Krisztus arcát, ha tudjuk őt krisztusi tekintettel nézni, akkor létrejön a találkozás.

Szabadságunkban áll segíteni a rászoruló embereknek. De szabadságunkban áll az is, hogy nem vesszük észre őket. Az írásból egyértelműen kiderül, melyek azok az értékek, amelyek mentén el lehet jutni a szenvedő Krisztushoz. Rajtunk áll, milyen sokáig keressük ehhez a megfelelő helyszínt és az alkalmas időpontot, felismerjük-e pillanatot. Ő ott vár minket az elesettek között.

A legfontosabb kérdést azonban mindig magunknak kell feltenni: akarjuk-e egyáltalán felismerni az urat, ha egy nyomorgó ember képében találkozunk vele? Az első lépés ennek eldöntése. „Igen, akarom!” Ebben kell szilárdnak és elkötelezettnek lennünk, mert a második lépésben a kételyekkel és a bizonytalanságainkkal kell megküzdenünk. Tényleg Te lennél az, Uram? Lehetsz Te ittas, lecsúszott, bűdös, rongyokban létező, hangos, és agreszív?

És miközben a találkozásra készülünk, vajon megtörténhet-e velünk, hogy megszokott templomunkban a lelki atya beszédét hallgatva érzékenyülünk a Koldus Lázár történetén, vele azonosulva, lélekben vele együtt megpihenünk Ábrahámnál. Majd a templomból kilépve meglátjuk azt a koszos,

alkoholista embert a lépcsőn, és akkor a tekintetünket elkapva, sietős léptekkel elmegyünk mellette. Esetleg messziről pöckölünk egy húszast, vagy egy százast neki, hiszen jó emberek vagyunk, de közben kínosan ügyelünk rá, nehogy egy pillanatra is a szemébe kelljen nézni. Hiszen ez az ember nem lehet olyan, mint az, akiről a tanítás szólt. Ennek még a kutyája is annyira koszos és félelmetes.

Családjainkról őszintén

Dávid Bea (Simmelweis Egyetem Mentálhigiéné Intézet, 72 Tanítvány Mozgalom)

Az előadás a Laudato si'-ben olvasható „tudjuk, hogy a dolgokon lehet változtatni” idézetre épül. Annyiban kiegészítve, hogy a változtatáshoz tisztában kell lennünk azzal a helyzettel, azzal az állapottal, amin szeretnénk változtatni.

Kiindulási pont a magyar demográfiai helyzet. Amellett, hogy az utóbbi 3 évben sikerült a TFR, teljes termékenységi mutatót a mélypontról (2013-ban 1,24 volt) elmozdítani (2016-ban 1,49) még mindig nagyon messze vagyunk a 2,1-es értéktől, ami a társadalom reprodukcióját jelenti. Ma a probléma nemcsak az, hogy a szülő képes nők átlag gyermekvállalása messze elmarad ettől a számtól, hanem az is a baj, hogy egyre kevesebb a szülő képes nők száma, vagyis egyre kevesebb nőnek még több gyermeket kéne vállalni.

Ezt az alaphelyzetet szem előtt tartva a T72 család munkacsoportban 2017 tavaszán elhangzott 2 előadás (Kapitány Balázs és Rosta Gergely) diáinak segítségével kívánom bemutatni, hogy hogyan is él, gondolkodik és tervez az a kb. 10 százaléknyi fiatal magyar felnőtt (15-29 éves), akit a konferencia szellemében „családjainként” definiálhatunk. A családi mintaátadás „sikerességét” két magyar adatfelvétel segítségével (Magyar Ifjúság 2000 és 2012) mutatom be, hasonlítom össze és elemzem. Az adatok alapján elmondható, hogy a teljes fiatal népességgel összehasonlítva az „egyházian vallásos” fiatalok csoportja sem tervekben, sem elképzelésekben, sem az elvárások szintjén nem különbözik jelentősen (pláne nem pozitívan) a többségi társadalomtól. Úgy, mint: partnerkapcsolati helyzet, partnerkapcsolati jellemzők, házassághoz való viszony stb.

Ugyanakkor a trendvizsgálat – 2000 és 2012 közötti változások – eredményei sem adnak túl sok optimizmusra okot: a fiatalok körében folyamatosan csökken a vallásukat gyakorlók és a templomba járók aránya is.

Ebben a helyzetben különösen fontos, ahogy a Laudato si'-ben is megjelenik a NEVELÉS kérdésköre. A nevelésben kitüntetett helye van a családnak. Talán nem túlzás azt mondani, hogy itt majdnem minden eldőlt!

Ehhez kapcsolódik Hortobágyi Ágnes hozzászólása, aki a Családi életre nevelés programról, tapasztalatairól, szükségességéről és nehézségeiről is beszámol.

Mert „nem elég azt mondani, hogy törődnünk kell a jövő nemzedékekkel. Tudatára kell ébrednünk, hogy saját méltóságunk forog kockán. Mi vagyunk a leginkább érdekelték abban, hogy lakható bolygót hagyjunk a minket követő emberiségre.” (Laudato si' 160. pont)

(Be)ismerni a nyilvánvalót

Teremtésvédelmi nevelés - Gondolati keretek

Victor András (Magyar Környezeti Nevelési Egyesület, MRE Ökogyülekezeti Tanács)

1) Teremtésvédelem $\approx$ Fenntartható élet

A teremtésvédelem gyakorlati lényege olyan életmód kialakítása, amely fenntartható, azaz nem csökkenti a Föld élet-megtartó képességét.

2) Cél = a fenntartható élet kompetenciáinak fejlesztése

A teremtésvédelmi nevelés (azaz fenntarthatóságra nevelés) gyakorlati célja tehát azoknak a kompetenciáknak a fejlesztése, amelyek a fenntartható életmódhoz szükségesek.

3) A kompetencia jelentése: felkészültség helyzetek, problémák, feladatok megoldására. Ehhez megfelelő Ismeretek (tárgyi tudás), begyakorolt Képességek (rutinok), és pozitív Értékrendszer (pozitív attitűd) szerves egységére van szükség.

Mi a helyzet ezzel a három összetevővel a mai Magyarországon?

A) Ismeretek (tények, összefüggések tudása)

A fenntartható életmóddal kapcsolatos ismeretek terén viszonylag elfogadható a helyzet. A közoktatásban és felsőoktatásban egyaránt előkerülnek a legfontosabb ismeretek. Mindezek ellenére a lakosság átlagosan mégis „környezettudatlan”. Az életmód alakításában azonban a csupasz tények ismerete önmagában eléggé harmadlagos jelentőségű; ennél sokkal fontosabb szerepet játszanak az eltanult példák. Vagyis az **ismeretek hiányossága nem kulcskérdés** a fenntartható életmód kialakítását illetően.

B) Képesség (készség, ügyesség, rutin, skill)

A manuális képességek szerepe ebben a témakörben elhanyagolható. Nem úgy a világkép és a gondolkodásmód, vagyis az a paradigmarendszer, amelyben megéljük a világot! Itt sok tanulnivalónk van még.

- Fejlesztendő az önkritikai és korrekciós készségünk. Annak belátása – és megvallása –, hogy valamit „én eddig rosszul csináltam”. De nagyon nehéz azt elfogadni, hogy én mint szülő (vagy pedagógus) esetleg már évenkéntizedeken keresztül hibásan csináltam valamit. Ez szubjektív nehezítő tényező a fenntarthatóság tanulásában.

- Fejlesztendő a komplex látásmód, a világ komplex megismerésében való készség. Erősítendő a rendszer-gondolkodás és hálózatokban való gondolkodás. Az a látásmód, hogy minden mindennel összefügg. Ezt ökológikus szemléletnek is mondhatjuk. Ugyanakkor azt is észre kell vennünk, hogy a mai oktatási rendszer nem segíti ennek a látásmódnak a megtanulását. Az iskolára a „tantárgyak egyeduralkodója” jellemző; alig van alkalom arra, hogy a diák ne tantárgyi darabokra szétzúszva tanuljon a világról, hanem azt a maga komplexitásában vizsgálhassa.

- Fejlesztendő a komplementáris látásmód (Jin-Jang). Lazítanunk kellene a nálunk uralkodó merev dichotomikus világképen. Meg kellene tanulnunk értelmezni, hogy a világ tele van hatéresekkel és belső ellentmondásokkal; nem minden írható le kategorikus igen-nem formában. Gyakorolnunk kellene a nem-leegyszerűsítő látásmódot. Észrevenni, hogy a dolgok és folyamatok bonyolultak, s kibékülni azzal a gondolattal, hogy a Világ nem fekete-fehér. De a dolgok bonyolultságukban való megismerése nem könnyű! Tapasztaljuk is, hogy sok ember van körülöttünk, aki úgy érzi, hogy a Világ már így is túl bonyolult, ezért ő inkább leegyszerűsítve szeretné azt megismerni.

A rendszer-szemlélet, a komplex és komplementáris látásmód gyengesége tehát kulcskérdés a Világ működésének helyes megismerésében.

C) Értékrendszer (attitűd)

A ma uralkodó értékrendszernek súlyos aránytalanságai, torzulásai vannak:

a) Az Anyagiak túlértékelése a Szellemiekkel szemben

b) A Rekordok hajhászása, s ezzel együtt a „Kicsi szép” gondolatának viszaszaporulása

c) A Mértéktelenség; a „Még-még!” eluralkodása az „Elegendő!” ellenében. A szükség összekeverése az igényvel.

d) A másik (fizikai, vagy szellemi) Legyőzésére való makacs törekvés a Megegyezés keresése helyett.

e) A Rámenősség kultusza, s a Szelídség lenézése, gyengeségnek tekintése.

Ezek az érték-torzulások sajnos szinte általánosak a társadalomban is, az oktatásban is (az óvodától az érettségiig). **A torz értékrendszer** a teremtésvédelmi (fenntarthatóságra) nevelés **legnagyobb problémája!** Eredményessége érdekében tehát társadalmi paradigma-váltás – a közvélemény megváltozása – szükséges!

Kiállítók

Azon kiállítók bemutatkozása, akik egyben társszervezők is, a [Szervezők, társszervezők](#) fejezetben találhatóak.

72 Tanítvány Mozgalom Mérnökkör

A 72 Tanítvány Mozgalmat Erdő Péter bíboros biztatására három évvel ezelőtt alapítottuk azzal a céllal, hogy jöjjön egy olyan keresztény szakmai hálózat, amely a társadalom részére láthatóvá teszi a keresztény értékeket. A mozgalom nyitva áll a keresztény értékeket elfogadó, azokat előmozdítani akaró jó szándékú ember előtt.

A 72 Tanítvány Mozgalom (T72) elsőként létrejött szakmai csoportja a zömében építőmérnököket tömörítő T72 Mérnökkör lett, melynek levelezőlistáján immár 100 fő szerepel, akik közül 30-40 ember tud egy-egy találkozón részt venni. Nagy örömxünkre szolgál, hogy a katolikus, református, evangélikus, metodista, unitárius tagok mellett számos olyan barátunk is van, akik a kereszténységet a T72 Mérnökkör segítségével fedezték, fedezik fel.

A T72-nek és a Mérnökkörnek is az a küldetése, hogy az egy szakmacsoporton belül dolgozó keresztény hívők és nem hívő, de érdeklődő emberek között olyan közösségeket hozzon létre, amelyek a keresztény bizonyosságtételnek új terepe lehet.

A T72 Mérnökkörben kb. kéthavonta szervezünk találkozókat. Ezekre minden alkalommal egy-egy ismertebb keresztény személyiséget, általában püspököket, papokat, lelkeseket hívunk, akiket arra kérünk, hogy az értelmiség társadalmi szerepével kapcsolatos gondolataikat fogalmazzák meg. Az elhangzottakról kiscsoportokban is beszélgetünk az előadások után.

A T72 Mérnökkör jövőképe egy olyan közösség kialakítása, amely a közösségépítés hagyományos funkciói mellett mértékadó szakmai véleményformáló műhelyként és a társadalom elesettjei felé sajátos szakértelmével szolgálatot (szakmai karitás) nyújtó munkacsoportként is megjelenik.

Büszkeséggel tudjuk összegyűjteni, hogy korábbi vendégeink között láthattuk többek között Erdő Péter bíborost, Steinbach József református és Gáncs Péter evangélikus püspököket, Blanckenstein Miklóst, az esztergomi szeminárium rektorát, Lovas András református lelkészt, Béres Tamást, az evangélikus teológia professzorát és még sok lelki-szellemi táplálékot adó előadót.

A T72-Mérnökháló egy olyan közösség, amelynek tagjai keresőkként és Jézus Krisztus mai követőiként készek formálódni és formálni a világot.

Jövőképünk egy olyan nyitott közösség létrehozása,

- amely az őszinte, nyílt keresztény tanúságtétel helye tettel és szóval,
- amelynek értékállalása és -hordozása közismert,
- amit igazodási pontként tartanak szem előtt szakmán kívül és belül, tiszta, érthető és következetes megnyilvánulásai miatt
- és amelyhez érdemes tartozni, mert tagjai a közösségi lét által épülnek.

A jövőkép eléréséhez az alábbi területeken dolgozunk együtt:

- a szakmai közélet: véleményt alakítunk, formálunk és mondunk a közlekedésépítés és tágabban a mérnöki etika és a társadalmat foglalkoztató, a mérnöki szakmagyakorlást érintő kérdésekben.
- közösségépítés: találkozókat, közös programokat szervezünk annak érdekében, hogy tagjaink a fenti célok megvalósítása során társakra találjanak.
- szakmai karitás: lelki ajándékainkat, testi erőnket és szakmai készségeinket felajánljuk olyan közösségek és ügyek számára, melyek más módon azokat nem érhetnék el.

Minden érdeklődőt szeretettel hívunk körünkbe

További információ: 72tanitvany.hu

72 Tanítvány Mozgalom Sportkör

72 Tanítvány Mozgalom nemrég alakult sportköre a testi-lelki megújulást szeretné elősegíteni a mozgáson és a sport közösségépítő erején keresztül. Ebben találtunk egymásra Molnár Renáta Cor-Way® életmód trénerrel és az általa 2010-ben elindított „Sport és MozgásLelkiség” misszióval, valamint a Hofher József jezsuita atyával közösen kidolgozott új típusú, „Jézusi gyaloglás” néven ismertté vált lelkigyakorlattal. A módszer az imádkozást a mozgással, a lelket a testtel összekapcsolva vezet be a szemlélődő Jézus-imába, a test- és mozgáskultúrába és a nordic walking alapjainak elsajátításába. A lelkigyakorlatba beépült Renáta saját Cor-Way® elnevezésű életmódprogramja is, amelyet a mostani konferencia alkalmával a nagyközönség is megismerhet.

További információ:

Honlapcím: www.cor-way.hu, www.jezusigyaloglas.hu

E-mail: renata@cor-way.hu

Telefon: Molnár Renáta +36-30-687-9203

Antropos Mentálhygiénés Egyesület

Az Antropos Mentálhygiénés Módszertani Központ (AMMK) mentálhygiénés ellátóhely és képzőhely, szakmai műhely, melyet az Antropos Mentálhygiénés Egyesület üzemeltet, szakmailag pedig a Semmelweis Egyetem Mentálhygiéné Intézetéhez kapcsolódik. Szolgáltatunk a korábbi Híd lelkigondozói szolgálat (Mentálhygiénés és Lelkigondozó Segítő Kapcsolat Szolgálat) jogutódja, 2017 februárjától új helyszínen, új szolgáltatásokkal és keretek között várja a klienseket.

Céljaink közé tartozik a magas szintű mentálhygiénés ellátás biztosítása a hozzánk fordulók számára, valamint a módszertani fejlesztések támogatása az oktatás, ellátás, kutatás hármásának egységében.

Küldetésünk az élet szolgálata: a hozzánk fordulók szakszerű ellátása, és a segítők továbbképzése, hálózatának összefogása.

Szeretnénk, ha minél többen jutnának olyan szaksegítséghez életük döntő pillanataiban, válságaiban, amely továbbvezet az egészség, a növekedés, és a másokkal való kapcsolatok építése, ápolása felé. Ezt a célt szolgálja az elérhető szolgáltatások bővülő köre, szakmai teamünk csapatmunkája, valamint a jó kezdeményezések támogatása is. Az SE Mentálhigiéné Intézzettel való együttműködésben pedig a képzések oktatói, volt hallgatói bekapcsolódnak az ellátó tevékenységbe (mentálhigiénés képzés, lelkipogondozó képzés, család MA képzés), jelenlegi hallgatók számára terephelyül szolgál az AMMK (laktációs-szaktanácsadó képzés, család MA képzés), továbbá új módszerek meghonosításának (monodrámá, Érzelem Fókuszú Párterápia) is fontos műhelye központunk.

Szolgáltatásaink:

- mentálhigiénés segítő beszélgetés
- lelkipogondozás
- pár- és családterápia, párok lelkipogondozása
- laktációs szaktanácsadás
- szupervízió
- mediáció
- önismereti csoportok
- Hold me Tight (Tarts szorosan) csoportok házaspárok számára, kapcsolatuk elmélyítése, konfliktusok kezelése érdekében
- továbbképzések egyházi személyek számára
- továbbképzések segítő foglalkozásúak számára

További információ:

Honlapcím: antroposkozpont.hu

Cím: 1091 Budapest, Üllői út 119, 1. emelet 20

E-mail: iroda@antroposkozpont.hu

Telefon: 20 6632 848 (hétfőn és szerdán 9-12 között)

EcoOne Magyarországi Munkacsoport

Az EcoOne az ökológia és a természetvédelem iránt elkötelezett, a környezettudományok területén dolgozó szakemberek és felelős állampolgárok

kezdeményezése, akik a Chiara Lubich karizmájából (Fokoláre Mozgalomból) fakadó látásmód alapján egy sokoldalú, a természet- és humán tudományok eredményeit integráló szemlélettel közelítenek az égető környezeti kérdésekhez.

Az EcoOne fő célkitűzése, hogy korunk társadalmi, technikai és gazdasági fejlettségének szintjén – a különböző kultúrák és vallási hagyományok bölcsességi tanítását integrálva – újraértelmezze az ember és természet kapcsolatát, erre alapozva növelje a felelősséget és az elkötelezettséget, valamint közös megoldások keresését szorgalmazza, nemzetközi szinten.

Az EcoOne sok országra kiterjedő hálózat, abban a reményben, hogy sokan együtt képesek lesznek szemléleti változást előidézni és áttörést elérni.

Hazánkban az EcoOne-munkacsoport 2013-ban alakult meg Luca Fioraninak, az EcoOne Nemzetközi Ökológiai Hálózat elnökének budapesti látogatását követően azzal a céllal, hogy szakmai párbeszédet kezdeményezzen az érdekeltekkel ember és természet kapcsolatáról és az ebből fakadó cselekvési stratégiákról.

A munkacsoport egy olyan szellemi műhely, ahol a megújult ember-természet kapcsolat szellemében, az ökológia és természetvédelem aktuális kérdéseivel kapcsolatban újszerű szakmai javaslatokat igyekeznek kidolgozni. A csoport tagjai és a programjukkal rokonszenvező szakértők az elmúlt év során több hazai rendezvényen is tartottak előadásokat, és a hazai sajtóban néhány publikációjuk is megjelent.

A munkacsoportnak a környezeti nevelésben alkalmazható pedagógiai módszere az öko-dobókockához kötődik (www.theearthcube.org), ezt a pedagógiai módszert népszerűsíti Magyarország.

Szeretettel fogadunk munkacsoportunkba minden érdeklődőt (szakértőt vagy az ügy iránt felelősséget érző laikust), aki tenni szeretne ennek az új ökológiai szemléletnek az elterjesztéséért.

További információ: www.ecoone.org

Kapcsolat:

Berndt Mihály 30/ 74 94 793, berndt.misi@gmail.com

Román Zsuzsa 30/ 22 99 439, roman.zsuzsa@fokolare.hu

Igazgyöngy Alapítvány

Alapítványunk 1999 óta működik a 33 leghátrányosabb helyzetű kistérség egyikében, Berettyóújfalu környékén.

Egyik feladatunk a tehetséggondozás, különös tekintettel a hátrányos helyzetű, roma gyerekekre. Ezt egy alapfokú művészeti iskola fenntartásával végezzük.

Hat telephelyre, összesen 23 településről járnak hozzánk gyerekek. Tanulólétszámunk évente 600 fő körüli, tanítványaink 70%-a hátrányos helyzetű, köztük kb. 300 fő mélyszegénységben élő, cigány gyermek.

Köszönhetően a gyermekközpontú vizuális nevelésünknek, tanítványaink évente 500-nál is több díjat nyernek hazai és nemzetközi gyermek képzőművészeti versenyeken, a világ minden pontján.

Az oktatás mellett, alapítványunk esélyteremtő, terepi munkát is végez. Megértettük ugyanis, hogy a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek integrációja sosem fog az iskola falain belül

megoldódni. Komplex programunkban az oktatás- család gondozás, közösségfejlesztés – intézményi együttműködés hármas pillére a meghatározó. Megpróbáljuk megkeresni az összes beavatkozási pontot, és erre a közösség bevonásával hatást gyakorolni. A skála nagyon széles, a családotól a településfejlesztésig átfogja a problémát. A teljes modellfejlesztés terepe egy Told nevű kis zsákfalú, elemeit már 16 településen alkalmazzuk.

A stratégiaszerű munka mérhető pozitív változásokat mutat a mélyszegénységben élő, zömében roma társadalmi csoport integrációjában.

Eredményeink miatt egyre többen keresnek meg bennünket itthonról és külföldről is, civil szervezetek, egyetemek, közoktatási intézmények, önkormányzatok. Szociális innovációink nemzetközi szinten is díjazottak.

Dolgozunk a modell adaptálhatóvá tételén is.

Jezsuita Roma Szakkollégium

Európában egyedülálló szerzetesrendi kezdeményezésként, 2011-ben nyitotta meg kapuit a budapesti Jezsuita Roma Szakkollégium. A jezsuita rend által fenntartott szakkollégium célja, hogy a cigány közösségekből egyetemekre és főiskolákra kerülő kevés fiatal megkaphassa mindazt az infrastrukturális, szakmai és emberi támogatást, ami a diplomaszerezéshez, majd az elhelyezkedéshez szükséges. Amit mások családi vagy iskolai hátterük

révén eleve magukénak tudhatnak, sokuknak mindennapos küzdelem, akik számára az egyetem, az értelmiségi lét, a társadalmi elvárások – ha nincs mögöttük egy őszintén segítő háttér, közösség – szinte lehetetlen kihívást jelent. A hátrányos helyzetű, vidéki roma hallgatóknak minőségi lakhatási és oktatási feltételeket biztosító intézmény úttörő volt a hasonló profilú, mára országsszerte jelen lévő roma szakkollégiumok sorában. Képzéseinken keresztül próbálunk romológiai, nyelvi, és általánosan hasznos tudással felvértezni a diákokat.

Az utóbbi évtizedek gazdasági folyamatainak, a globális változás negatív társadalmi hatásainak hazai viszonylatban a legnagyobb elszenvedője a cigányság. Az elszegényedés, a munkanélküliség, a városi kirekesztődés, az erőszak, amely a romákat éri, egész társadalmi környezetünkre hatással van mind a nagy városokban, mind a kis falvakban. „Ökológiai adósságunk” választ, válaszokat adni erre a sokakat érintő egyenlőtlenségre (v.ö. *Laudato si'* 46-52).

JEZSUITA ROMA KOLLÉGIUM ÉS SZAKKOLLÉGIUM

Egyik ilyen válasz a roma szakkollégium, mely abból a meggyőződésünkből született, hogy a komplex és súlyos helyzetre a hosszú távú megoldás a felsőoktatásba bejutott tehetséges fiatalok keresztény közegben történő nevelése és képzése, hogy majd felnőttként, munkavállalóként felelősséggel és hozzáértéssel szolgálhassák a közjót. Az ország roma szakkollégiumaival együtt hisszük, hogy az intézményeinkben lakó és tanuló közösség sikeres együttélési modellként példát mutathat társadalmunkban. Munkánkkal olyan fiatal roma értelmiségi réteg felnevelését támogatjuk, amelynek tagjai a szakmai kiválóságot ötvözik a társadalmi és szociális kérdések iránti érzékenységgel. Hiszük, hogy így segítjük a cigányság felemelkedését és a cigány-magyar együttélést.

További információ: jrsz.hu

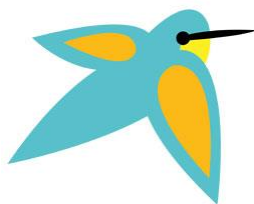
Kisközösségek.hu

A Kisközösségi Program egy civil kezdeményezés. Azért dolgozunk, hogy minél több ökológikus helyi kisközösség kialakulását segítsük elő itthon, mindenféle méretű településen. Olyan kisközösségeket, amelyek hozzájárulnak egy kevésbé környezetterhelő életmód kialakításához, az egy helyen

lakó emberek közösséggé kovácsolásához, a helyi gazdaság erősödéséhez.

A Kisközösségi Program egy kutatási és akcióprogram. 2008 óta keressük, kutatjuk a helyi kisközösségi ökológikus kezdeményezéseket és megismerve őket számolunk be róluk a Kisközösségi Program honlapján, előadásainkban és nyomtatott, illetve digitális kiadványainkban. 2013 óta személyes jelenléttel, tudásmegosztással igyekszünk inspirálni egy-egy településen ilyen kezdeményezések létrejöttét, fejlődését.

A Kisközösségi Program egy szemléletformáló kezdeményezés is. Könyveket írunk, amelyekben főként működő jógyakorlatokat mutatunk be. Tíz hónapos humánökológia tanfolyamot szervezünk, amely részletesen járja körül az ökológiai válságot és a kiútlehetőségeket. Nyári ökotáborainkban gyakorlati úton, élményeken keresztül viszünk közelebb a gyerekeket és a felnőtteket, a természethez, a környezetkímélőbb, közösségi életformához.

Kisközösségi Program

Magyar Környezeti Nevelési Egyesület

Az Egyesület 1992-ben alakult. Küldetésünk, céljaink: a magyar társadalom ismereteinek, környezeti tudatosságának és felelősségének fejlesztése, gondolkodás- és életmódjának környezetbaráttá alakítása; környezeti neveléshez szükséges ismeretek és módszerek gyűjtése, terjesztése, a környezeti nevelők munkájának segítése, a fenntarthatóság pedagógiájának formálása; a környezeti nevelők személyes hatékonyságának növelése.

Főbb tevékenységeink az eltelt 22 évben: környezeti nevelési képzések, tréningek, terepi képzések tartása (kb. 50 alkalom), módszertani kiadványok készítése (kb. 30 darab), zöld jeles napok, rendezvények szervezése (kb. 50 alkalom), táborszervezés (15 alkalom), nemzetközi és hazai projektek irányítása, ill. azokban részvétel (kb. 30), Nemzeti Környezeti Nevelési Stratégia elkészítésének összefogása, kiadása, frissítése; fenntarthatósági fórumokon részvétel, szakmai anyagok véleményezése, döntések előkészítése.

További információ:

Telefonszám: +36-20-4949469

E-mail: mkne@mkne.hu

Web: www.mkne.hu

Magyar Máltai Szeretetszolgálat

„A hit védelme és a szegények szolgálata”

Több mint kilencszáz éve ez minden Máltai szervezet jelmondata a világon. Világos cél, világos feladat. Az alapító atyák más korban biztosan mást értettek a hit védelmén, mint amit ma gondolunk küldetésünkről, és a szegények istápolása is bizonyosan más tartalommal bírt akkoriban.

Ettől azonban jelmondatunk nem vált idejét múlttá, hiszen napjainkban ugyanolyan fontos a hit védelme, amelyet ma példamutatásunkkal, a szegényekhez, bajbajutottakhoz való odafordulásunkkal, szeretetünkkel próbálunk szolgálni.

A segítségünkre szorulóok száma sajnos nem csökken és ez egyre több erőfeszítésre kényszerít bennünket. A mai kor elvárásai szerint végezzük munkánkat, amelynek legfőbb értékei a közösség ereje, a feladathoz való alázat, a magas szintű szakmai felkészültség, de talán legfontosabbként a rászoruló ember valódi szolgálata.

**Magyar Máltai
Szeretetszolgálat**

További információ:

Magyar Máltai Szeretetszolgálat
Országos központ

1125 Budapest, Szarvas Gábor út 58-60.

Tel.: +36 1/39-14-700

+36 1/39-14-704

Fax: +36 1/39-14-728

E-mail: mmsz@maltai.hu

Web: www.maltai.hu

Magyar Természetvédők Szövetsége

A Magyar Természetvédők Szövetsége (MTVSZ) több mint 100 hazai környezet- és természetvédő szervezet, csoport közössége, fő célja a természet egészének a védelme és a fenntartható fejlődés elősegítése.

**Magyar
Természetvédők
Szövetsége**
Föld Barátai Magyarország

Az 1989-ban alapított Szövetség tagjai Magyarország minden megyéjében jelen vannak és küzdenek természeti értékeink megővéseért, a környezeti terhelések megelőzéséért. Elveiben radikális, eszközeiben

konzervatív szemléletű kampányaink a mindenkori kormányzatot ösztönzik a jövő nemzedékek érdekeit figyelembe vevő nemzeti szakpolitikák kialakítására. Nemzetközi szervezetekkel, kiemelten a Föld Barátai hálózattal együttműködve hangsúlyos szerepet játszunk Európa és a világ környezetvédelmi civil összefogásaiban.

Napjainkban soha nem látott mértékben csökken az élővilág sokfélesége, ezért nagyobb odafigyelésre hívjuk fel az emberek figyelmét a biodiverzitás megőrzését szolgáló természetvédelmi programunk során.

Kampányainkban hangsúlyozzuk a fenntartható fejlődés és az éghajlatvédelem, adóigazságosság fontosságát, elősegítjük a környezetbarát klíma- és energiapolitika megvalósulását, a génmódosítás-mentes és természetbarát mezőgazdaságért dolgozunk és felhívjuk a figyelmet az ipari környezeti problémákra, a szabadkereskedelmi egyezmények veszélyeire.

Kiemelten foglalkozunk a fiatal nemzedékek nevelésével, számos természetismereti tábor, iskolai foglalkozást, környezeti nevelési vetélkedőt szervezünk tagszervezeteink bevonásával.

Akciónapjainkon, iskolai programjainkon, szemléletformáló rendezvényeinken, természetvédelmi munkáink során szívesen vesszük önkéntesek jelentkezését.

Csatlakozzon hozzánk Ön is, legyen a Föld Barátja!

Magyarországi Metodista Egyház

Tudóspusztá – szeretettel tanítsd Isten közelében

A Tudóspusztá programot 2008-ban álmodtuk meg, amikor megismertük a Somogy megyei Pusztakovácsihoz tartozó kis falut, Kürtőpusztát, és az itt élő gyerkőcöket.

A kb. 250 fős kis tanyaközpont egyetlen középülete a Magyarországi Metodista Egyház imaháza, a korábban elhagyott, azóta felújított iskola. A két kis utca dűledező falú házaiban nehéz sorsú cigány családok laknak. A fiatal és középkorú szülők többsége segélyekből és időnként adódó alkalmi munkákból próbálja fenntartani magát. Bennünket először a természet közelsége és a gyermekek felszabadult vidámsága fogott meg. Már az első találkozások idején tudtuk, hogy

visszatérő vendégek leszünk Kürtöspusztán, megszerettük a nyílt tekintetű kicsiket.

A Tudóspusztá programot azért kezdtük el, mert meg vagyunk győződve arról, hogy ezek a gyerekek is megérdemlik az esélyt a teljes életre, éppen annyira, mint a jobb módú, városi kortársaik. A Metodista Egyház kezdettől hangsúlyosan figyelt a társadalmi szükségletek betöltésére. Közösségeink tagjai érzékenyek a kiszolgáltatott, peremre került családok sorsa iránt, és szívesen áldoznak anyagiakat és időt, hogy aktívan közreműködjenek a segítő szolgálatban.

Évente 4-5 alkalommal utazunk a Pusztába, és hétvégi vagy egy hetes napközis táborokat szervezünk, aminek egyik célja, hogy megszerettessük a tanulást. Reggeltől estig játékos, fejlesztőpedagógiai foglalkozásokat tartunk, sokat mozgunk, zenélünk, éneklünk, alkotunk. A korosztálynak megfelelő csoportbontás és az önkéntesek nagy száma lehetővé teszi, hogy differenciáltan, személyesen is foglalkozzunk az óvodásokkal, kisiskolásokkal. Míg ők „tanulnak”, a tinédzserekkel céljaikról és az élet nagy kérdéseiről beszélgetünk. A fiatal anyukák sokszor a kisbabájukkal együtt jönnek, és szívesen mondókáznak, énekelnek, játszanak a baba-mama szobában.

A Tudóspusztá programok másik célja az, hogy Isten gyermekeiként közösségben legyünk egymással függetlenül attól, hogy honnan származunk. Jézus Krisztus arra tanít bennünket, hogy áthidalhatók a kulturális, nyelvi és anyagi különbségekből adódó távolságok. Adni, tanítani, szeretetet vinni megyünk a Pusztába, de gyakran érezzük, hogy mi vagyunk a megajándékozottak, és mi is rengeteget tanulunk. Hálaadás vagyunk Istennek az egyértelműen érezhető közelségeért, a szolgálat lehetőségéért és a minden napra éppen elég erőért. Imádkozunk, hogy Isten vezessen tovább bennünket a Tudóspusztá program kibontakozásában, és adjon még több lehetőséget a kis tudósaink jövőjéhez, boldogulásához.

További információ:

www.metodista.hu; [www.fb.com/tudospusztat](https://www.facebook.com/tudospusztat)

Veddegyütt.hu

Egy üzletileg is működő modellt, illetve a társadalmi felelősségvállalást igyekszik összekapcsolni az a közösségi vásárlást támogató szolgáltatás, melyet a Veddegyutt.hu címen érhetünk el.

Az oldal célja, hogy összehozza a helyi termelőket a helyi közösségekkel. A rendelések összegyűjtése, a kommunikáció a vásárlói közösség tagjaival egy netes platformon keresztül folyik, a cél pedig ugyanaz, mint a hagyományos közösségi vásárok esetében: minél rövidebb értékesítési lánc kialakítása. A vásárlói közösség lehet akár plébániai vagy munkahelyi közösség, de lakóközösségekben is lehet ilyet szervezni.

A termelők oldalán helyi gazdák és olyan egyházi szerveződések is állnak, mint a kismarosi ciszterci nővérek.

További információ: veddegyutt.hu

Szervezők, társszervezők

HÁLÓ

A Háló Közösségfejlesztő Katolikus Egyesület (www.halo.hu) több mint 25 éve működik aktívan a Kárpát-medencei közösségépítés és a magyar kultúra területén. Az egyesület közösségépítő és kulturális munkájának legfőbb csomópontjai a találkozók szervezése, kiadványok megjelentetése, közösségi és művészeti- zenei központ működtetése. Küldetésünknek tekintjük a mai világ súlyos elmagányosodásával szemben a közösségek szerepének fontosságát megmutatni és ezáltal, a társadalom szereplőit az aktivitás és az egymás iránti szolidaritásvállalás irányába mozdítani.

A Háló mozgalom az elmúlt 27 évben 15 tábor, 500-nál több találkozót rendezett a Kárpát-medence közel 100 helységében, amely során el több mint 10.000 ember személyesen kerülhetett kapcsolatba egymással csaknem 400 helyséből. Az egyesület által működtetett Háló Közösségi Központban eddig több mint 200 koncertet, a Kolta Galéria rendezésében pedig több mint 80 kiállítást és számos más közösségi programot szerveztünk. Sok közösség, egyházi és egyházon kívüli szervezet talált otthonra nálunk, a Hálóban.

Tevékenységünk jelentős része a határon túl valósul meg, (a budapesti és régiós irodák koordinálásával, valamint több száz önkéntes bevonásával) és a kisebbségben élő magyarságot szólítja meg. Programjaink másik része a fővárosban kerül megrendezésre. Elsősorban a közösségi gondolkodású embereket kívánjuk megszólítani, de nyitottak vagyunk minden érdeklődő felé. Célunk, hogy a résztvevők számára a minőségi találkozás lehetőségét megteremtjük, ezért az előadásokon, kulturális rendezvényeken túl kiscsoportos beszélgetésekre hívjuk a megjelenteket.

Az évközi programjaink helyszínei Budapesten: Háló Közösségi és Kulturális Központ - S4 (Simmelweis u. 4.) és ideiglenesen a Horánszky utcai Loyola Café.

72 Tanítvány Mozgalom

Erdő Péter bíboros úr 2016-ba kérte fel a Háló Közösségfejlesztő Katolikus Egyesület vezetőit egy közös gondolkodásra és közös munkára, mely a katolikus társadalom szakmai alapú kapcsolat- és hálózatépítését célozta meg. Az alapgondolat az volt, hogy induljon el egy szakmák szerinti szerveződés az egyházon belül a világi értelmiségre építve. Ezzel meghívással indult el a 72 Tanítvány Mozgalom.

A mozgalom célja, hogy a Magyar Katolikus Egyházon belül, a működő mozgalmakban felelős keresztényként munkálkodó szakemberek véleménye markánsabban jelenjen meg a társadalomban, a közbeszédben. Ennek adnak keretet azok a keresztény szakmai körök, melyek célja, hogy összefogja, segítse a hívő kollégákat, hogy hivatásuk és hitük összefüggéseit felismerve világi kérdésekre keressenek és adjanak keresztény választ. Ezt követően a „világba kilépve” jó célokért dolgozva vigyék el az Evangélium üzenetét és tettekben és pozitív példákon keresztül mutassák meg a keresztény feleletet világi bajokra. Szent II. János Pál szavait idézve: „Ne féljete! Nyissátok ki, tárjátok szélesre a kapukat Krisztus előtt! Nyissátok ki a gazdasági és politikai rendszerek határait, a kultúra, a fejlődés, és a civilizáció széles világait! Ne féljete! Krisztus tudja, mi lakik az emberben. Egyedül Ő tudja!”

Miért 72 Tanítvány? Az ókori zsidóság úgy vélte, hogy a Földön 72 nép él, a 72 tanítvány így annak a szimbóluma, hogy a kereszténységet a világ minden népéhez kell elvinni, mindenkit meg kell szólítani. A mozgalom célja is ez: a világba kilépve vigyék el a keresztény civilek a kereszténység válaszait, üzenetét.

A 72 Tanítvány Mozgalom célja az is, hogy idővel létrehozzon egy keresztény társadalmi civil központot, mely helyet biztosít a keresztény szellemiségű szakmai találkozásoknak, de egyúttal keresztények és nem hívők, útkeresők találkozásának helyszíne is. A Háló Mozgalommal együttműködve ennek a központnak egyelőre a Háló Községi és Kulturális Központ adna helyet Budapest belvárosában, hogy majd a későbbiekben saját helyet találjon.

A szakmai körök közül elsőként a 72 Tanítvány Mérnök Műhelye jött létre, ugyanakkor ma már több műhely is működik: család, egészségügyi, gazdasági, ifjúság, informatika, média, misszió, pedagógus, sport, teremtésvédelem. A már régóta sikeresen működő keresztény szakmai szervezetek is nyitottak a 72 Tanítvány Mozgalommal történő együttműködésre (pl. Ars Sacra, Érme Üzleti Hálózat).

A műhelyek keresztény szellemben működnek és egyúttal az evangelizáció, a pre-evangelizáció helyszínei is, hisz a közös gondolkodás, a jó célért való együtt dolgozás, a munkába bekapcsolódás lehetősége megérintheti a vallásukat nem gyakorló, de jó szívvel megáldott, tenni kész embereket is, ezáltal vezetve el őket Jézushoz.

További információ: 72tanitvany.hu

ARARÁT Teremtésvédelmi Munkacsoport

Az *Ararát Teremtésvédelmi Munkacsoport* tagjai, a Teremtő iránti hálánk és szeretetünk kifejezéseként *elkötelezzük magunkat* a teremtés védelme mellett, ezért arra törekszünk, hogy közösségeink életmódja egyre környezettudatosabbá váljon.

Legyen szó gyülekezeti istentiszteletről vagy iskolai csendesnapról, ifjúsági táborról vagy intézményi konferenciáról, családi hétköznapról vagy személyes gondolatok megfogalmazásáról – lehetőségeinkhez mérten mindannyian évek óta igyekszünk gyakorlati lépéseket tenni a teremtett világ megőrzéséért. Ezért a Magyarországi Evangélikus Egyház Zsinata megkeresése nyomán 2008. őszén létre-

hoztuk a *Magyarországi Evangélikus Egyház Ararát Teremtésvédelmi Munkacsoportját* evangélikus lelkészek és tanárok együttműködésével. A feladatok jellegéből is következően nyitottak vagyunk más szakterületek művelőivel való szoros együttműködésre.

A munkacsoport tagjaiként *hisszük*, hogy akármilyen kis cselekedet kifejezheti a Teremtő iránti hálánkat és szeretetünket, és további tettekre indíthat

a teremtés védelmében. Hálásan *tapasztaljuk*, hogy a jelenkori keresztyén-ség Jézus Krisztus szolgálatát a teremtés végrehajtójaként és fenntartója-ként is értelmezi, és e tevékenységéért külön is dicsőíti Őt. A golgotai ke-reszt ajándékaként, a kegyelemből elnyert bűnbocsánat szabadságával mi is örömmel veszünk részt Krisztus világfenntartó munkájában. Mindebben a Szentírás és hitvallásaink vezérelnek bennünket.

Célunk, hogy a világ mai helyzetében felhívjuk a figyelmet a teremtett világ iránti keresztyény felelősségre és a bibliai teremtéstan hangsúlyaira. Oly mó-don szeretnénk élni életünket, és úgy szeretnénk segítséget nyújtani egy-házunk kisebb és nagyobb közösségeinek a fenntartható életforma felé ve-zető úton, hogy a mindennapokat Isten gondos sáfáraiként élhessük meg, ünnepeinket pedig a teremtett világ részeként Isten dicsőítésével tölthessük meg.

Bízunk abban, hogy Isten segítségével közreműködhetünk a teremtés meg-őrzésében és az ökológiai krízis megfékezésében.

Reméljük, hogy ezzel közösségeink és tagjaik közelebb kerülhetnek annak a teremtésben kapott feladatuknak a teljesítéséhez, hogy művelői és őrzői legyenek a földnek, az emberi élet csodálatos színterének.

További információ: ararat.lutheran.hu

ÉRME ÜZLETI HÁLÓZAT

Keresztyény vállalkozók és cégvezetők közösségi hálózata vagyunk,

- ahol megbeszélhetjük, hogyan tudunk keresztyénként dolgozni az üzleti életben,
- ahol a közös értékrenden nyugvó személyes kapcsolatok és bizalom alapján üzleti együttműködések alakíthatunk ki egymással,
- ahol közösen tehetünk a közjóért, a rászorulóknak megsegítéséért is.

Jelmondatunk: Az üzlet több mint profit!

- A profit nem öncél, hiszen számunkra az anyagi haszonszerzés mellett a közjó szolgálatát, hiva-tást is jelent a vállalkozás.
- A profit számunkra is fontos eszköz, hiszen si-keres vállalkozásokban szeretnénk dolgozni; erre alapozható a hosszabb távon is fenntart-ható üzleti működés.

Történetünk

Az első ÉrMe-klubot 2000-ben alapította meg néhány keresztyén üzletember, azóta több szerveződést magába foglaló országos hálózattá bővült; közel félezer hazai vállalkozás vezetője, tulajdonosa kötődik a hálózathoz. Az ÉrMe által kezdeményezett jelentősebb projektek:

- Bakancslista Program címmel ismeretterjesztő előadássorozat középiskolai osztályok számára a vállalkozói felelősségről, a pénz jelentőségéről,
- a Társadalmi elvek a gazdaságban (Keteg) című posztgraduális képzés szervezésében, lebonyolításában való részvétel,
- konferenciák a Keteggel együttműködésben alkalmanként több száz fő részvételével: (pl. a szociális vállalkozásokról, a boldogság közgazdaságtanáról, a pénzügyek erkölcsi kérdéseiről),
- Keresztyén Sziget címmel keresztyén szervezetek tagjai számára május végi családi nap a Margit-szigeten, játékokkal, előadásokkal,
- Közjó Műhely címmel a „keresztyén gondolkodók fórumának” megszervezése a társadalom legégetőbb kérdéseiről, illetve az ezekre megfogalmazható keresztyén válaszokról (a Keresztyén Értelmiségiek Szövetségével együttműködésben).

Közelebbről is megismerkedne az ÉrMével?

Keresse fel honlapunkat, és iratkozzon fel hírlevelünkre! Így a jövőben rendszeresen tájékoztatjuk Önt az ÉrMe Hálózat tevékenységéről, értesítést küldünk nyilvános rendezvényeinkről.

További információ: www.ermehalo.hu

Katolikus Ifjúsági Mozgalom (KIM)

A Katolikus Ifjúsági Mozgalom (KIM) 1989-ben alapított közhasznú országos ifjúsági társadalmi szervezet, melynek célja a katolikus ifjúság érdekeit és értékrendjét képviselni, és kezdeményezéseiket támogatni. A KIM képviselhet, felölélhet minden olyan kezdeményezést, amelyen a katolikus fiatalok közös céljaikért megmozdulnak. Egyházmegyei és országos szinten pedig ifjúsági vezetőképzések, táborok, zárándoklatok, találkozók létrehozásával segíti a fiatalokat. Azon dolgozunk, hogy a KIM-en keresztül a katolikus fiatalok egymás

kezdeményezéseiről is értesüljenek. A mozgalom a helyi, területi kezdeményezések önállóságát elismerve, támogatva és felvállalva működik. Szeretné megéreztetni a fiatalokkal, hogy kezdeményezéseikkel nincsenek egyedül, helyi aprónak tűnő tetteik is társadalomformáló erővel bírnak. A KIM folyamatosan figyelemmel kíséri a közélet ifjúsági eseményeit, pályázatokon igyekszik anyagi támogatást is nyerni a különféle szintű már működő és újonnan induló vezetőképzések és más programok segítéséhez. Eddig az egyesületnek az ország egész területéről mintegy 300 rendes és 4500 pártoló katolikus fiatal lett tagja.

1998-ban a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia az egyházjog előírásainak megfelelően szervezetünket országos egyházi egyesületként "krisztushívők magántársulásának" ismerte el. Az egyesület tagja a Katolikus Ifjúsági és Felnőttképzési Szövetségnek (KIFE) és a FIMCAP nemzetközi katolikus ifjúsági szervezeteknek.

A szervezet életében a saját programok, és a közösségi tér fenntartása mellett fontos szerepet játszik a különböző csoportok kezdeményezéseinek támogatása. A területi szinten szervezett képzések (pl. gitáros közösség-építő tanfolyam), táborok (pl: ének-, és zenekari tábor), zarándoklatok előkészítése és lebonyolítása. A KIM folyamatosan figyelemmel kíséri a közélet ifjúsági eseményeit, részt vett a katolikus fiatalok érdekeit képviselő összefogásban. Együttműködik több katolikus és ökumenikus ifjúsági program előkészítésében és megvalósításában (ifjúsági világtalálkozók, 72 óra kompromisszum nélkül, Nagymarosi Ifjúsági Találkozók, Karizmák Ünnepe, Taizéi Találkozók, stb.). Lehetőséget biztosítunk középiskolás fiatalok számára, hogy az Ifjúsági Községi Szolgálat keretében önkéntesként részt vegyenek és megismerkedhessenek ifjúsági programok szervezésében.

További információk:

kim.katolikus.net

kim@katolikus.net

Keresztény Értelmiségiek Szövetsége (KÉSZ)

A Keresztény Értelmiségiek Szövetsége (KÉSZ) a legnagyobb keresztény civil szervezet Magyarországon, elnöke Maklár Ákos parókus. Az 1989-ben alakult ökumenikus egyesület behálózza az egész országot 70 helyi csoportja és 3000-es tagsága révén. Célja a keresztény üzenet, az evangélium képviselete és terjesztése. Tevékenységét egyházi, társadalmi, kulturális és szociális téren egyaránt végzi. Aktív kapcsolatot ápol a határon túli magyarsággal, erősítve ezzel a magyar nemzet egységét. A KÉSZ közéleti szerepvállalásával igyekszik alakító tényezővé válni környezetében.

Ennek egyik fontos állomása Az idők jelei programsorozat, mely hazánk legfontosabb társadalmi kérdéseire keres keresztény értékrend szerinti válaszokat (bővebben: www.idokjelei2016.hu). Az egyesület által kiadott JEL című lelkeségi, közéleti és kulturális folyóirat egyidős a szervezettel. 2015 óta a világhálón érhető el, a www.jelujsag.hu címen.

További információ:

Iroda címe: 1016 Budapest, Aladár u. 17.

Telefon: (06) 1/328-0164

Mobil: (06) 30/275-2917

E-mail: iroda@keesz.hu

Honlap: www.keesz.hu

Adószám: 19719548-1-41

Keresztény társadalmi elvek a gazdaságban (KETEG)

A KETEG Képzés és Misszió egy elkötelezett magyar oktatók és üzletemberek közössége, akik azt a célt tűzték ki maguk elé, hogy elméletben és gyakorlatban segítsék és terjesszék azt az értékvezérelt gazdasági és üzleti gondolkodást, amely az erényetika elvein és a Katolikus Társadalmi Tanításon alapszik.

A KETEG 2010-ben kezdődött a budapesti Sapiantián, három tantárgy-blokkban valósítva meg az integrált szemléletű, „emberközpontú gazdaság” oktatását. A teológiai-filozófiai blokk, részletesen foglalkozva antropológiai kérdésekkel, mintegy megalapozza az erényetikai alapokon tárgyalt gazdaság emberképét, a „homo moralis”-t, ill. a gazdasági életben a kölcsönösséget is megvalósítani képes „homo reciprocans”-t. A társadalomtudományi blokk látókör-bővítő tantárgyakat kínál, elmélyítve a közgazdasági diszciplína integrációs és társadalmi jellegét. A harmadik blokk a gazdasági témákat felölelő közgazdasági blokk, amely már „emberközpontú” szemléletben tárgyalja az adott gazdasági tárgyakat. A Sapiencia és a Corvinus együttműködése alapján kezdődött 2013-ban a Corvinuson folyó képzés, melynek hallgatói létszáma eléri a 180 főt félévente. A KETEG képzés együttműködik a római Pápai Szent Tamás Egyetemmel (Angelicum) is, amely Társadalomtudományi karának képzése, Helen Alford OP vezetésével ihletet adott a KETEG tantárgystruktúrájának kidolgozásához.

A KETEG OIKONOMIA Alapítvány 2015 óta vezeti a KETEG Missziót, amelynek segítségével az „emberközpontú” gazdasági elvek mind szélesebb tudományos és köznapi körben válnak ismertté. Az Alapítvány nevéhez fűződnek nagyszabású konferenciák (pl. „A boldogság közgazdaságtana”, „Pénzen innen és túl”), jelentős könyvek kiadása (Pl. „Emberközpontú gazdaság, szakkönyv az etikus és fenntartható gazdasághoz”; Antonio Genovesi: *Értekezések a kereskedelemről avagy a polgári gazdaságról*, 1765-69; Baritz Sarolta Laura OP: *Háromdimenziós gazdaság. Lehet gazdálkodni erényetikai paradigmában*) és könyvbemutatók, valamint a KETEG szalon szervezése, amely neves előadók meghívásával a KETEG képzésen tanultakat hivatott elmélyíteni, bővíteni. A KETEG tanárok, domonkos nővérek szakmai tudásának és az ÉrMe Háló operatív, menedzseri rutinjának ötvözete adja az Alapítvány sikerét. Az alapítvány jogosultsága kiterjed a kutatási, ismeretterjesztési tevékenységekre is.

A KETEG Alapítvány és Misszió munkásságát méltatja, hogy a KETEG, az Amerikai Loyola Egyetemmel közösen, 170 egyetem és 30 ország 367 pályázója közül első díjat nyert a nemzetközi „Expanded Reason Award” elnevezésű pályázaton, melyet a Joseph Ratzinger Vatican Alapítvány írt ki a madridi Francisco de Vitoria Egyetemmel együttműködésben.

Magyar Katolikus Püspöki Konferencia Caritas in Veritate Bizottság

A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia Caritas in Veritate Bizottsága az Egyház társadalmi tanításához, a teremtésvédelemhez, migrációhoz és cigánypasztorációhoz kapcsolódó országos programokat koordinálja. Célunk az Egyházban lévő szociális jellegű kezdeményezések és szervezetek közötti együttműködés elősegítése. Az Egyháznak evangelizációs feladata új válaszokat és irányelveket adni a mai kor embere számára, ezért Bizottságunk további célja megismertetni a hívő és kereső embereket egyaránt az evangéliumi üzenettel, amely kiterjed a család, az erkölcs, a munka, a gazdaság, az emberi méltóság, a fenntarthatóság és környezeti kérdések, tehát a civil társadalom számos területére. Új gondolkodásmódra van szükség ahhoz, hogy a teremtett világ, amelyet ajándékba kaptunk Istentől, az

elkövetkező korokban is az emberek javát szolgálja. Ha ez az új szemlélet az igazságosság és a békesség keretei között valósul meg, akkor reménykedhetünk abban, hogy ez a világ a következő nemzedékek javát is fogja szolgálni.

További információ: caritasinveritate.hu

MRE Ökogyülekezet Mozgalom

A Magyarországi Református Egyház elkötelezett a teremtett világ iránti felelősségvállalásban, ezért a Skót Egyház környezettudatos programjához hasonlóan a magyar gyülekezetek és egyházi intézmények számára egy önkéntes teremtésvédelmi, környezettudatos programot indított, amely segíti azokat, akik tenni akarnak a teremtett világ megóvásáért.

A programot az Ökogyülekezeti Mozgalom dolgozta ki. A kezdeményezés ökumenikus szemléletű, az ECEN (Európai Keresztyén Környezetvédelmi Hálózat) keretén belül született, a Skót Egyház partnerkapcsolataként működik, amelyet a Rajna-Westfáliai Egyház is támogat. A jól működő partnerkapcsolatok nem azt a célt szolgálják, hogy csak egyszeri demonstratív projektek szülessenek. Az emberek gondolkodásának a megváltoztatása a fő cél. Meg kell nyomni a vészcsengőt, hogy ne pótvilágok építésébe meneküljünk. A legjárhatóbb útnak – a jelen helyzetben – az mutatkozik, hogy a meglévő forrásokat felhasználva a kis dolgokban lépünk előre. A Skót Egyházban 20 év után jutott oda az egyik legaktívabb gyülekezet, a Dalbeattie Parish Church, hogy az ökológiai lábnyomát tudatos építkezéssel csökkentse. Az eddig elindított kezdeményezések, mint az ökumenikus Teremtés Ünnepe és az Egyháztáji programok működnek, lassan beépülnek a közösségek életébe. Sőt, a skót testvérek a magyar sikereken felbuzdulva a Teremtés Ünnepe is bevezették saját országos programjukba.

Az Ökogyülekezeti Mozgalmat az Ökogyülekezeti Tanács irányítja, amely 2012. január 4-én alakult meg Budapesten. Korábban csak a Zsinatba delegált tagok vehettek részt a bizottságok munkájában. 2011-től viszont lehetőség van rá, hogy a bizottságok mellett tanácsok álljanak fel, és külső szakemberek segítsék a döntéshozást. Az Ökogyülekezeti Tanács ezen újonnan felálló tanácsadó testületek egyike. Az Ökogyülekezeti Tanács tagjai, akik a témáért elkötelezett környezetvédelmi szakértők és lelkesek, az egyházon és a hitéleti közösségeken belül az ökológiai érzékenység felébresztésére kötelezték el magukat.

Az éghajlatváltozás, a környezeti problémák kérdése az egyházak számára sem megkerülhető kérdések. Az emberek hiteles válaszokra várnak az egyház képviselőitől is.

Az Ökogyülekezeti Tanács ökológiai kérdésekben:

- előkészíti, majd pedig közvetíti a Magyar Református Egyház állásfoglalását az állam és társadalom felé.
- keresi az együttműködés módját a többi egyházzal, valamint az egyházak kebelén munkálkodó ökológiai csoportokkal (pl: Ararát Teremtésvédelmi Munkacsoport – Evangélikus Egyház, Naphimnusz Teremtésvédelmi Egyesület – Katolikus Egyház).
- az ökogyülekezeti honlap (www.okogyulekezet.hu), célja, hogy összegyűjtse a teremtésvédelemmel kapcsolatos egyházi és világi dokumentumokat, híreket, hasznos információkat.
- az ökogyülekezet nem egyszerűen a zöld civil mozgalmak egyre bővülő sorába áll be. A teremtésvédelem gondolatát kívánja népszerűsíteni a gyülekezetekben. Az ehhez nélkülözhetetlen speciális teológiai irányítást és gyakorlati tanácsadást ötvözetét valósítja meg.
- évente megrendezi az ökogyülekezeti konferenciát és kihirdeti az ökogyülekezeti címet és díjat

Az Ökogyülekezeti Mozgalom az ökológiai gondolkozásba a hit dimenzióját is bevonja. Fontosnak tartja, hogy láthatóvá váljék, Isten nem közömbös a természet és az állatvilág szenvedéseivel szemben sem. Az Úr Jónás prófétával vitázva Ninive megmaradása mellett így érvel: „Én ne szánjam meg Ninivét, a nagy várost, amelyben több mint tizenkétszer tízezer ember van, akik nem tudnak különbséget tenni jobb és bal kezük között? És ott a sok állat is.” (Jónás 4:11)

Az Ökogyülekezeti program ökumenikus szemléletű, nyitott minden keresztény közösség részvételére.

További információ: info@okogyulekezet.hu

Naphimnusz Teremtésvédelmi Egyesület

A Naphimnusz Teremtésvédelmi Egyesület 2011-ben alakult Budapesten, hogy aktívan segítse és koordinálja a magyar katolikus közösségek teremtésvédelmi együttműködését, tömörítse a teremtett világ megóvásáért tevékenykedni szándékozókat.

A Naphimnusz Teremtésvédelmi Egyesület küldetése, hogy a hivatalos egyházi szervezetek kezdeményezéseivel teljes összhangban, mintegy arra adott „alulról jövő” válaszként, kihasználva a társadalmi környezetben civil szervezetként adódó mozgásteret, népszerűsítse és segítsen átültetni a gyakorlatba az Egyház tanításának megfelelő környezettudatos gondolkodás- és cselekvésmódot.

NAPHIMNUSZ
TEREMTÉSVÉDELMI EGYESÜLET

Egyesületünk alapszabályában megfogalmazott célja, hogy a magyar katolikus közösségek teremtésvédelmi elkötelezettségét – minél szélesebb körrel együttműködve – az egész társadalom javára növelje.

Víziója olyan “tradícióban gyökerező, az egyetemes-ségbe kapcsolódó, felelősen gondolkodó és cselekvőképes közösségek létrejötte, amelyek olyanok az ökológiai válság által fenyegetett világban, mint a talajt megkötő növények az eróziótól fenyegetett hegyoldalon”.

Az Egyesület feladatának tartja, hogy a már létező közösségeket megismertesse a teremtésvédelem spiritualitásával, elősegítve ezáltal, hogy a vízióban megfogalmazott szerepüket be tudják tölteni, azaz váljanak önálló, felelősen gondolkodó és cselekvőképes, önfenntartó közösségekké.

Mit teszünk céljaink megvalósítása érdekében?

- cikkeket publikálunk a teremtesvedelem.hu honlapunkon és a [facebook.com/teremtesvedelem](https://www.facebook.com/teremtesvedelem) oldalon;
- az Új Ember c. hetilapban kéthetente cikkeket jelentetünk meg a teremtésvédelmi rovatban;
- a Mária Rádióban a Teremtésvédelem c. havi élő műsort, alkalmanként tematikus napot szerkesztünk;
- közreműködünk a „Teremtés hete” ökumenikus ünnep szervezésében, a tematikus füzet kidolgozásában és a katolikus közösségekhez való eljuttatásában;
- népszerűsítjük a teremtésvédelem eszméjét kisebb vagy nagyobb közösségekben (pl. iskolák, plébániák, táborok) plakátokkal, fair-trade büfé szervezésével, beszélgetésekkel és ökojátékkal;
- előadásokat tartunk és – más szervezetekkel közösen – megszerveztük a Laudato Si' magyar fordítását bemutató konferenciát a Parlamentben;

- Gyümölcsész programunk keretében az őshonos gyümölcsfajták megmentése, fennmaradásuk elősegítése, a hagyományos művelésű gyümölcsstermesztés népszerűsítése érdekében két mintakertet nyitottunk, lejegyeztük a kertnyitások folyamatát, valamint megszületett „A Kárpát-Medencei Gyümölcsészeti Hálózat Stratégiája” is.

További információ:

Naphimnusz Teremtésvédelmi Egyesület

Honlap: teremtesvedelem.hu

Email: info@teremtesvedelem.hu

Facebook: facebook.com/teremtesvedelem

Az Egyesület várja mindazon aktív katolikus keresztények (vagy akár más meggyőződésűek) jelentkezését, akik felismerik felelősségüket a teremtet világért, és annak megóvásért az Egyház tanításának szellemében aktívan tenni is szeretnének.

Nemzeti Fenntartható Fejlődési Tanács (NFFT)

A Nemzeti Fenntartható Fejlődési Tanács (NFFT) 2008. október 10-én alakult meg az Országgyűlés kezdeményezésére, annak tanácsadó, érdekegyeztető szerveként. Az NFFT független nemzeti intézmény, az őt létrehozó országgyűlési határozatok szerint célja:

„Az Országgyűlés a hazai fenntartható fejlődési alapelvek, célkitűzések, átfogó feladatok meghatározásának elősegítése, a vonatkozó tervezési és egyeztetési feladatok koordinálásának támogatása, a nyilvánosság és a társadalmi részvétel erősítése érdekében a fenntartható fejlődés ügyeivel foglalkozó testületet - Fenntartható Fejlődési Tanácsot - hoz létre. A Tanács a fenntartható fejlődéssel foglalkozó stratégia rendszeres megújításában és végrehajtásában közreműködő szervezetek fóruma.

A Tanács a fenntartható fejlődés kérdéskörében az Országgyűlés által létrehozott egyeztető, véleményező, javaslattevő testület, mely az Országgyűlés, továbbá saját kezdeményezésére napirendre tűzött kérdéseket vitat meg, s azokra vonatkozóan kialakítja véleményét, s azt javaslat, ajánlás vagy állásfoglalás formájában közlésezi.”

A Tanács működési formái közé tartoznak a rendszeres plenáris ülések, a Tanács munkabizottságainak ülései, konferenciák, műhelybeszélgetések, szakmai és civil fórumok.

A Tanács kiemelt feladata a fenntarthatósághoz szükséges szemléletváltás elősegítése a társadalom minden szegmensében. A Tanács a társadalmi részvétel erősítése érdekében a nyilvánosság elérését változatos formában serkenti és támogatja. Az NFFT számos sajtómegjelenés mellett kiadványokkal is segíti a szélesebb közönség és a szakmai szervezetek tájékozódását a fenntarthatóság kérdéskörében.

2010 és 2012 között széles körű szakmai és társadalmi egyeztetés után elkészült a Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia (NFFS), amit a Parlament 2013 márciusában országgyűlési határozattal fogadott el. Az NFFT két évente Előrehaladási Jelentésben számol be a társadalomnak és az Országgyűlésnek a Keretstratégia végrehajtásáról.

A Tanács 2009-től aktív tagja a globális, de mindenekelőtt az európai fenntarthatósági együttműködésnek. A különböző rangos nemzetközi szervezetek (EEAC, ESDN) munkájában tevékenykedő NFFT az együttműködést serkenti a tagállamok között a fenntartható fejlődés érdekében. Emellett ez a tevékenység lehetővé teszi a nemzetközi jó gyakorlatok megismerését Magyarországon, valamint az ezen a téren elért hazai eredmények széleskörű nemzetközi megismertetését és népszerűsítését. Az egyre szélesebb körű nemzetközi kapcsolatrendszerrel a Tanács is segíti az Alaptörvényben foglalt kötelezettségünk teljesítését a fenntartható fejlődés érdekében.

Mellékletek

A Keresztény Értelmiségiek Szövetsége teremtésvédelemmel foglalkozó írásai, melyek Az idők jelei program keretében fogalmazódtak meg.

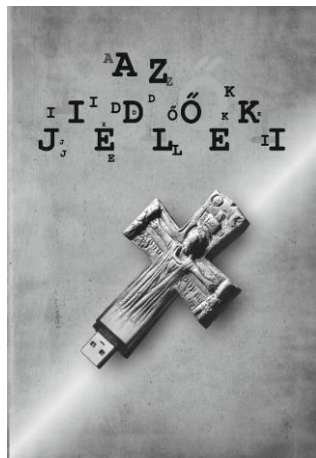
Náray-Szabó Gábor: Környezet

Náray-Szabó Gábor: Fenntartható fejlődés és migráció

Nemes Csaba–Rohály Gábor: Fenntartható fejlődés – Teremtésvédelem

A technológiai és a népességrobbanás hatása

A XX. század technológiai és népességrobbanása az anyagi fogyasztás soha nem látott növekedéséhez vezetett először a gazdaságilag fejlett nyugati világban, majd az egész bolygón is. Az anyag- és energiahasználat minden határon túl való növekedésének veszélyeire a Római Klub már fél évszázada felhívta a figyelmet. Aggályait később, neves szerzőktől származó több tanulmány, legutóbb Ferenc pápa drámai enciklikája is megerősítette. Bár a bolygó környezeti állapotát a Kárpát-medencében élő népek alig befolyásolják, ökológiai lábnyomunk valamivel kisebb, mint a világátlag, a helyi viszonyok fenntartása közös nemzeti érdekünk. Fel kell hagyni tehát az évszázados szembenállással, és közösen kell keresni a megoldásokat. Magyarországnak különös felelőssége és lehetősége van Európában, mert a Kárpát-medence ökológiai sokfélesége lényegesen nagyobb az európai átlagnál, annak ellenére, hogy a természetes ökoszisztéma-szolgáltatások kiencntizedét már elvesztettük.

Sajnos a rendszerváltozás óta Magyarország is egy olyan utat jár, amely csekély természeti tőkénk fokozatos feléléséhez vezet, az ökológiai nemzeti érdekek érvényesítése erőtlen maradt. Nem teljesült az a várakozás, hogy a természeti erőforrásokat a kormányzat egységesen védje, hosszú távon fenntartsa az ökológiai szolgáltatásokat és összehangolja a fenntartható fejlődés megvalósítására irányuló tevékenységet, annak ellenére, hogy az Alaptörvény biztosítja természeti örökségünk védelmét és számos intézmény igyekszik az Alaptörvény szellemében tenni közös természeti örökségünk megóvásáért.

Az ökológiai lábnyom csökkentése

A nemzeti természeti tőkét csak az ország egész területére és valamennyi emberi tevékenységre kiterjedően lehet fenntartani. A nem környezetvédelmi ágazatok szakpolitikai stratégiáinak, a kormányzati és a vállalati döntéseknek is figyelembe kell venniük döntéseik hatását a természeti tőkére. Különösen fontos lenne a környezet- és természetvédelmi szempontok integrálása a mezőgazdaságba, a közlekedésbe és a területfejlesztésbe. A

hatékony környezetvédelmet olykor az Európai Unió nem megfelelő rendelkezései is akadályozzák, mert míg a célok univerzálisak, az optimális környezethasználat helyről helyre változik. Ezért különösen fontos, hogy a közös európai környezeti döntések előkészítésében a magyar érdekeket hatékonyabban képviseljük, például megfelelő védelmet kell biztosítani az ipari veszélyes hulladékokkal szemben.

A földfelszín átlaghőmérséklete az elmúlt száz évben a robbanásszerűen növekvő gazdasági tevékenység következtében érezhetően nőtt, nálunk az átlagnál mintegy 25%-kal nagyobb mértékben. A hőmérsékletemelkedés az aszályos időszakok időtartamának, a hőhullámok gyakoriságának növekedésével, a szélsőséges időjárási események szaporodásával jár együtt. A veszélyekre elsősorban strukturális reformokkal: a területhasználat radikális megváltoztatásával, a beépítések ütemének mérséklésével, a vízvisszatartás környezetbarát módjainak elterjesztésével; valamint technológiai adaptációval: az öntözés kiterjesztésével, szárazságtűrő növényfajták kifejlesztésével, katasztrófavédelmi, építésügyi és más intézkedésekkel fel kell készülni. Hozzájárulásunk a világ szén-dioxid-kibocsátásához mérsékelt, a rendszerváltozás óta csökken, de a kormányzati szándékokkal összhangban, az alkalmazkodás primátusa mellett, törekedni kell további ésszerű csökkentési lehetőségek kihasználására.

A levegőminőség a szocialista nehézipar összeomlásának következtében javult, ma már elsősorban a közlekedés és a lakossági fűtés határozza meg, csökkent a káros kibocsátás. Az egyik legveszélyesebb tényező a szálló por, mely a tüdőbe jutva légzési problémákat, a szív- és tüdőbetegségekben szenvedő emberek állapotában pedig rosszabbodást okoz. Nagyon fontos a por koncentrációjának csökkentése mind a nagyvárosokban, mind a kistelepüléseken. Ugyancsak károkat okoz a közlekedésnek betudható növekvő ózonkoncentráció a felszín közelében.

Ésszerű vízgazdálkodás

Az édesvíz a levegő utáni legfontosabb megújuló nyersanyag, amelynek világszerte egyre csökken a felhasználható mennyisége. Országunk a Kárpát-medence alján helyezkedik el, folyóink mind külföldről érkeznek, ezért veszélyeknek vagyunk kitéve. Hazánk a kontinens árvizektől leginkább fenyegetett országa, kiemelt jelentőségű tehát a védekezés, mely eddig is magas színvonalú volt. A töltések fokozatos emelése nem jelent megoldást, újakra van szükség, melyek a védelem mellett vissza is tartják a lerohanó vizet, amit később a természeti tőke fenntartására vagy mezőgazdasági célokra lehet használni. A földek mély fekvése miatt jelentős károkat okoz a belvíz, elhárításuk komplex szemléletet igényel. A termőhelyi adottságokat

nem eléggé vesszük figyelembe, hiányzik a vízkészletek, a mezőgazdaság és a területhasználat harmóniája. Nem tudatosult elég széles körben, hogy a belvíz visszatartása hatékony lehet az aszályal szemben. A felszín alatti vízkészleteink legfontosabb természeti kincseink közé tartoznak, melyekre vigyáznunk kell, kitermelésüket csak igen szigorú szabályok mellett szabad engedélyezni.

A termőföldek és az erdők védelme

A termőföld ugyancsak kiemelten fontos erőforrás, melynek termékenységet degradációs folyamatok veszélyeztetik. Elsősorban a települések és az infrastruktúra terjeszkedésének következtében a termőterület fokozatosan csökken. Minősége romlik a természeti adottságokat figyelmen kívül hagyó, túlzott földhasználat miatt; ennek gazdasági ösztönzőkkel és hatósági intézkedésekkel gátat kell vetni. A legsúlyosabb és legnehezebben elkerülhető fenyegetés a talaj tömörödése. Veszélyt jelent, hogy évente több ezer hektár termőterületet kivonnak a művelésből különböző célú beruházások megvalósítása miatt. Az éghajlatváltozás következtében az ország egyes részein várhatóan romlik a vízellátottság, ami a termékenység csökkenését fogja előidézni. A mezőgazdasági folyamatok tervezésében és szabályozásában a kormánzatnak, de a törvényhozásnak is nagy figyelmet kell fordítania a termőföld mennyiségének és minőségének megőrzésére.

Miközben a Föld erdeinek területe jelentősen csökkent, hazánkban a telepítéseknek köszönhetően százezer hektárral nőtt. Ezt az irányzatot továbbra is érdemes fenntartani. A fakitermelési hozam fokozatosan növekszik, az erdőállomány egészséges és jó minőségű, ezt a klímaváltozás hatásai, a savas esők, betegségek, kártevők és a falopás veszélyeztetik. A károk csökkenése főleg a jól átgondolt hatósági intézkedésektől várható. A biológiai sokféleség megőrzésének érdekében elsősorban a természetes folyamatok megőrzésére és érvényesítésére kell törekedni. Különös figyelmet érdemelnek a megőrzendő élőhelyek, például lápok, tölgyesek, löszfalak. Folyamatosan növekszik a beépítettség, ami fokozza kitettségünket a klímaváltozással szemben.

~

Osztie Z./ Náray-Szabó G./ Tordáné Petneházy J./ Tőkéczi L., 2015. [Az idők jelei](#). Lexica Kiadó, 48-49.

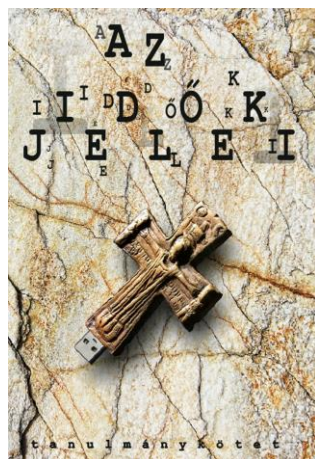
Náray-Szabó Gábor: Fenntartható fejlődés és migráció

Bevezetés

Eredeti meghatározása szerint a fenntartható fejlődés kielégítené a jelen szükségleteit anélkül, hogy csökkentené a jövő generációk képességét a saját szükségleteik kielégítésére (Brundtland, 1987). A legfőbb cél az lenne, hogy elkerüljük a környezet elhasználódását, miközben nem mondunk le sem a gazdasági növekedésről, sem a társadalmi egyenlőség és az igazságosság fenntartásáról. Bár az idők során többször is módosították a meghatározást, fokozatosan kiderült, hogy az óhajtott cél nem érhető el: vagy a gazdasági növekedést, vagy a környezet megóvását és a társadalmi egyenlőséget fel kell áldoznunk (Náray-Szabó, 2006). Mégis, a politikai közbeszéd a média erős támogatásával folyamatosan azt sulykolja, hogy ez lehetséges, miközben a szőnyeg alá söpri az egyre súlyosbodó problémákat.

Az ellentmondás mélyebb oka abban keresendő, hogy az ember nehezen, általában csak kényszer hatása alatt mond le a már megszokott fogyasztási színvonaláról, márpedig a gazdag északi félteke egyre növekvő fogyasztása nem tartható. Ráadásul, ha az egész világ fejenként ennyit fogyasztana, kinőnénk a Földet, két-három bolygóra lenne szükségünk. Miután nem tudunk változni, jönnek a pofonok, melyekkel Isten figyelmeztet minket: ez így nem megy tovább! Az első pofon a 2008-as pénzügyi válság volt, a második a robbanásszerűen megnőtt migráció, melynek súlyos hatásait már a bőrünkön érezzük.

A történelem során számos virágzó civilizáció hanyatlott le, mert a népek felélték a környezetükben található javakat, kiapadt a folyók vize, kiszáradtak a vetemények, elfogyott a vadállomány. Ez történt például négyezer évvel ezelőtt Mezopotámiában (Biello, 2012), mintegy ezer éve a majákkal (Mott, 2012), s ez gerjesztette az Európa arculatát alapvetően megváltoztató népvándorlást is. Ha a régi időkben valahol elfogyott az ennivaló, az ott élők felkerekedtek, és más, bővebben termő vidéken telepedtek le. Mozgásuk természetesen feszültségekkel, háborúkkal járt, amikor az erősebb legigázta a gyengébbet. A 21. század elején annyiban más a helyzet, hogy nincsenek már szabad területek, melyek befogadhatnák a megélhetést kereső tömegeket – csak egymás elől vehetjük el a természeti javakat.

Lehet, hogy a későbbi korok emberei számára századunk nemcsak a robbanásszerű technológiai fejlődés és az ennek köszönhető globalizáció, hanem a korábban soha nem tapasztalt mértékű népvándorlás miatt lesz emlékezetes. Az ENSZ egy tanulmánya már 2007-ben figyelmeztetett, hogy 2050-ig óriási, legalább évi 2,2 millió fős vándorlás várható a szegény országokból a gazdagok felé, ami alapjaiban fogja megváltoztatni a társadalmak szerkezetét és működését (Blair, 2007). Az alábbiakban kísérletet teszünk arra, hogy áttekintsem a legfontosabb okokat és az ezekből következő veszélyeket.

Elfogynak a nyersanyagok

A föld népessége a 20. század kezdete óta rohamosan növekszik, becslések szerint századunk végén tetőzik 9-10 milliárd fővel. Egyre többen vagyunk, ráadásul egy főre vetítve egyre többet fogyasztunk. Nem meglepő tehát, hogy fogynak a nyersanyagok, a fosszilis tüzelőanyagok, az édesvíz, a termőföld.

A közlekedésben meghatározó szerepet játszó kőolaj kitermelése számos becslés szerint 2020-ban éri el a csúcst, utána csökkenésnek indul. A várható kedvezőtlen hatásokat enyhíti, hogy egyre nagyobb arányban lépnek be a nem fosszilis energiaforrások, mint a szél- és napenergia, és a napelemek, emellett csökken a gazdaság energiaszükséglete, vagyis egységnyi növekedés csökkenő mértékű energiatöbbletet igényel. Mégis, mivel a bolygó véges, a fosszilis energiaforrások belátható időn belül kimerülnek. Ez nemcsak azért jelent súlyos fenyegetést, mert drágul a közlekedés, hanem azért is, mert a mezőgazdasági termelésben egyre nagyobb szerepet játszó műtrágya előállításához jelentős mennyiségű energiára van szükség, veszélybe kerül tehát az élelmiszer-ellátás.

Nagyobb problémát jelent az édesvízkészletek elapadása, ez súlyos hatással van a mezőgazdasági termelésre, ezen keresztül az élelmiszer-ellátásra. Kaliforniában már súlyos gondot okoz a vízhiány (Joyce, 2015), s hasonló bajok vannak a szárazság miatt Afrika Szaharától délre eső régióiban és a Közel-Keleten. Jelentősen csökken a megművelhető termőföld területe, ami ismét csak csökkenti a termést. A szárazság és a szél hatására jelentős talajerózió és talajromlás következik be, amit erősít a műtrágya túlzott használata. Mindezek oda vezetnek, hogy Afrikában, a Közel-Keleten és más szárazság sújtotta helyeken beszűkül a lakosság élettere, megindul a harc a víért és a termőföldért, ami már nem tudja kielégíteni a növekvő népesség által támasztott igényeket. Ennek egyenes következménye az elvándorlás.

Apad a tengerek halállománya, a korábbi populáció fele úszik már csak a világ vizeiben (Doyle, 2015). Ez természetesen csökkenti a kifogható mennyiséget, még akkor is, ha egyre nagyobb hatékonyságú halászati technológiát alkalmaznak. A csökkenő élelmiszerkészletek miatt emelkednek az árak, ami a világ legnagyobb részét kitevő szegény régiókban alultápláltsághoz, esetenként éhezéshez is vezet. Ezzel éles ellentétben áll a pazarlás az északi, gazdag világban, Európában és az USA-ban, ahol többen költenek az elhízás káros következményeinek a felszámolására, mint amennyi az éhezés megszüntetéséhez kellene (Náray-Szabó, 2006).

Bizonyos különleges anyagok, mint a számítógépek és más elektronikai cikkek előállításához szükséges ritka földfémek kibányászható mennyisége is véges. Ráadásul majdnem kizárólag csak Kínában található, ami monopóliumhelyzetet teremt, növeli a világ kiszolgáltatottságát, ezért feszültségekhez vezet (CNN Money, 2015).

A fogyatkozó meg nem újuló és megújuló nyersanyagok helyébe a technológiai újítások révén újabbak kerülnek, például a napelemek fejlődése már előrevetíti ezek elterjedését, de nem valószínű, hogy ez megoldja a világ-szintű problémát. Az új megoldások ugyanis új igényeket gerjesztenek, ezért nő a felhasználás. Ennek egy példája az 1973-as olajárrobbanás által kikényszerített újítási hullám, aminek következtében a gépjárművek fogyasztása jelentősen csökkent. Nem csökkent viszont, sőt változatlan tempóban nőtt a világ üzemanyag-fogyasztása, mert több gépkocsit adtak el (Náray-Szabó, 2006).

A fogyatkozó nyersanyagok problémáját legbiztosabban a fogyasztás csökkentésével lehetne orvosolni, erre azonban nem látszik a legcsekélyebb szándék sem. A gazdagok egymással versenyeznek: nagyobb autó, nagyobb ház kell, mint ami a szomszédnak van. A szegények viszont élni akarnak, joggal követelik a megfelelő táplálékot, ivóvizet, csatornázást, az egészséges élet megannyi feltételét. A klímaváltozást előidéző szén-dioxid kibocsátásának korlátozása ezért mindeddig hiú ábránd maradt, legfeljebb látszateredmények születtek.

Változik a klíma

Ma már széles körű egyetértés uralkodik a tudományos világban arról, hogy a fosszilis tüzelőanyagok elégetése során keletkező szén-dioxid a légkörbe kerülve üvegházhatást idéz elő: csapdába ejti a napból érkező meleget. Emiatt növekszik a földfelszín hőmérséklete és változik az időjárás (IPCC, 2014). A tudományos megalapozottsággal bíró előrejelzések szerint a hőmérséklet-emelkedés a század végéig a legrosszabb esetben akár a 6 fokban is elérheti, ami súlyos következményekkel jár majd. Egyre gyakoribbak

lesznek a szélsőséges időjárási jelenségek, mint a hőhullámok, az özönvíz-szerű esőzések, a szárazság. Hogy mi vár ránk, gyermekeinkre és unokáinkra, ha nem sikerül visszaszorítani a globális felmelegedést, arra adott némi ízelítőt 2015 nyara, amikor – mint korábban soha – ötször kellett hő-ségriadót elrendelni Magyarországon, mert a napi átlaghőmérséklet meghaladta a 27 fokot. A növekvő szárazság már évtizedek óta megfigyelhető Afrikában, a Szaharától délre fekvő Száhel övezetben, ahonnan folyamatosan vándorolnak el az ott élők. Nem kell nagy fantázia ahhoz, hogy rájőjünk: az eritreai és szomáliai háborús cselekmények kiinduló oka a szárazság volt, de egy szakértő szerint ez vezetett a szíriai polgárháborúhoz is (Fischetti, 2015).

A klímaváltozás, a földfelszín globális melegedése oda vezet, hogy az olvadó antarktiszi és északi-sarki jégtakaró miatt emelkedik a világóceán szintje, és veszélybe kerülnek a mélyebben fekvő területek, mint Banglades tengerparti részei, számos kisebb sziget a Csendes-óceánban, de New York és Hollandia is. Az emelkedő tengerszint miatt elvándorolnak a parton élők, megindulnak a szárazföld belseje felé (Harman, 2014). A klímaváltozás főleg Afrikában okoz jelentős gondokat, ami oda vezet, hogy milliók kelnek útra (Wilson & Smith, 2015).

A klímaváltozás ténye és a kiváltó okok már évtizedekkel ezelőtt ismertek voltak, s az is nyilvánvalóvá vált, hogy globális szinten kell szabályozni a szén-dioxid-kibocsátást. A kiotói egyezmény nagy nehezen elfogadott kibocsátáscsökkentése mára túlhaladottá vált, ráadásul csak kevés ország csatlakozott hozzá, kimaradt például Kína és India, így hatása nem elégséges. Egy új egyezmény megkötése ellenkezik számos multinacionális nagyvállalat érdekeivel, a fejlődő országok be akarják hozni a gazdagokat, ezért nem akarnak lemondani a növekedésről, a fejlett országok pedig a versenyképességüket féltik.

Több tudós kétségbe vonja, hogy a ma már nehezen tagadható klímaváltozás hátterében a szén-dioxid-kibocsátás áll. Ők sokszor arra hivatkoznak, hogy volt már ilyen, a földtörténet korábbi időszakaiban 3-4 fokkal is nőtt a földfelszín hőmérséklete. Ez igaz ugyan, csak azt hagyják figyelmen kívül, hogy ez a melegedés mintegy tízezer év alatt következett be, míg a jelenlegihez mindössze száz évre volt szükség. Támadások keresztüztübe került a nemzetközi klímaváltozással foglalkozó szakértői csoport, az IPCC (2014), a sajtóban csalással is vádolták őket. Bár sikerült tisztázniuk magukat a vádak alól, a koppenhágai klímakonferencia ennek is betudhatóan eredmény nélkül fejeződött be. Európában komolyan veszik az emisszió-

csökkentést, szigorú szabályozás van életben, amit hazánk – nem kis mértékben a rendszerváltozás idején még működő, energiafallozó nehézipar fel számolása miatt – egyelőre túl is teljesít.

Exportálni próbálják a demokráciát

Néhány éve a nemzetközi média ujjongással fogadta az arab tavaszt, amikor internetes levelezőlistákon keresztül tartva a kapcsolatot, utcára ment és demokratikus jogait követelte a fiatalság egy része Tunéziában, majd ezt követően az arab világ számos országában. A tüntetések áttejedtek Egyiptomra és Líbiára, miközben jelentősen destabilizálták az ottani rezsimeket. Beszállt a háborúba a nyugati világ is, a demokrácia terjesztésének küldet tudatától áthatva bombázták Líbia vidékeit, ami végül Kadhafi bukásához és halálához vezetett. Egyiptomban a hadsereg, látva a Tahrír téri tüntetések veszélyes terjedését, az USA hallgatólagozó beleegyezésével puccsot hajtott végre és átvette a hatalmat. Nesze neked, demokrácia! A megmozdulások alig hoztak eredményt, inkább csak káoszt (Simpson, 2014).

A líbiai destabilizáció következtében lényegében megszűnt az állam, jelenleg két nagyobb csoport vetélkedik a hatalomért, minek következtében felbomlott a rend és lábra kapott a bűnözés, köztük az embercsempészet. Szinte ellenőrzés nélkül szállítják az Afrika szárazság sújtotta régióiból érkező, Nyugat-Európába tartó tömegeket életveszélyes lélekvesztőkön Olaszországba, ahol képtelenek ellenállni a migrációs nyomásnak. Tehetetlen az Európai Unió is, némi pénzügyi segítségen kívül mind ez ideig nem kínáltak működő megoldást Brüsszelből.

Irakban az amerikai hadsereg döntötte meg Szaddám Huszein véresen kezdődő, de végső soron stabil uralmát, azóta ott nincs béke. Hiába vonult ki a hadsereg, több százezer halott és milliónyi menekült jelzi az elfuserált demokráciaexport tragikus hatását. Egyesek szerint Szaddám hadseregéből verbuválódott a véres kivégzéseiről világszerte ismertté vált Iszlám Állam katonai vezetése, akiknek köszönhetően a káosz kiterjedt Szíriára is. Ma már több millió menekülttel kell számolni, akik az életükért futottak és futnak folyamatosan a környező országokba, Törökországba, Libanonba és Jordániába. Miután itt megteltek a menekülttáborok, ráadásul csökkentették a fenntartásukra szánt összegeket, lakóik – mindenekelőtt az egészséges és vállalkozó kedvű fiatalok – megindultak Európa felé.

Nőnek a jövedelemkülönbségek

A korábban sohasem tapasztalt mértékű technológiai fejlődés szükségszerűen magával hozta az emberek közötti különbségek növekedését. Miután az innováció leginkább a városokban tud kibontakozni – ahol viszonylag kis

helyen, ezért hatékonyabban megvalósítható az információcsere, s rendelkezésre áll az újítások piacra viteléhez szükséges tőke –, e központokban ugrásszerűen növekedett a szellemi és az anyagi potenciál, megtelepedett a jólét. Azok a helyek emelkedtek ki a versenyből, melyek a korai kapitalizmusban már előnnyel rendelkeztek: elsősorban az angolszász országokban és Északnyugat-Európában voltak ilyenek. A technológiai újítások lehetővé tették az extraprofit megszerzését, a központokban élő befektetők előnyhöz jutottak. Ez az előny fokozatosan hatalmasra duzzadt, és mára oda vezetett, hogy a világ néhány leggazdagabb emberének összesített vagyona annyi, mint a legszegényebb másfél milliárd lakos összes éves bevétele. A jövedelemkülönbségek világszerte nőttek az elmúlt harminc évben (Ortiz & Cummins, 2011). Ugyancsak nőttek a különbségek a legtöbb országon belül is, ami a fontos társadalomszervező erővel bíró középosztály visszaszorulását jelzi.

A jövedelemkülönbségek növelik a fogyasztási kedvet, mert a legtöbb ember szeretne legalább olyan anyagi szinten élni, mint a szomszédja, és keményen dolgozik, hogy fenntartsa esetleges előnyét, illetve behozza a hátrányát. Ez nemcsak folyamatos frusztrációhoz vezet, mert mindenki esetében van valaki, aki gazdagabb nála (kivéve a világ leggazdagabb emberét), hanem növeli a fogyasztás mértékét, mert ritkán, és csak erőszakkal lehet csökkenteni a szomszéd jólétét, ha arra vágyunk, hogy csökkenjen közöttünk a különbség.

Az egyre inkább leszakadó harmadik világban vágyakozva szemlélik a gazdag Nyugat fényűzését, és természetes kívánságuk az, hogy ők is ilyen színvonalon éljenek. Ez viszont nem lehetséges, mert ehhez kevés a bolygó eltartó képessége, de ilyen mélységig kevesen gondolják át a problémát. Az eredmény az, hogy nő a migrációs potenciál, egyre többen ébrednek rá hátrányos helyzetükre, melyen kivándorlással, a gazdag országokban való munkavállalással gondolnak enyhíteni. Nem számítanak arra, hogy új otthonukban is a társadalmi ranglétra alján fognak maradni, mert azok a gazdálkodó szervezetek, melyek alkalmazni akarják őket, ezt csak az alacsonyabb bér kedvéért teszik. Miután legtöbbször semmit sem hoztak magukkal korábbi hazájukból és legtöbbször képzettségük sem megfelelő, eleve hátrányban vannak az őshonosokkal szemben, s alacsony jövedelmük miatt ezt nem is tudják behozni. Nyilván van néhány kivétel, még miniszter is lehet egy bevándorlóból, de a tömeg leszakad. Így fordulhat elő például, hogy a Franciaországba Észak-Afrikából bevándorolt tömegek harmadik generációja is kisemmizettnek érzi magát, főleg azok, akiknek nincs munkájuk.

Az elképesztő mértékű jövedelemkülönbségek nemcsak azért jelentenek súlyos veszélyt, mert megbontják a társadalmi békét, hanem azért is, mert a szupergazdagok – miután hatalmas tőkéjüket nem tudják fogyasztás formájában lecsapolni – fokozatosan egyre nagyobb politikai befolyáshoz jutnak (Gore, 2013). Így válik jelentős politikai tényezővé egyik vagy másik dollármilliárdos, akit senki nem választott meg semmiféle tisztségre. Képmutatásukra jellemző, hogy miközben manipulálják a politikát, folyamatosan a demokráciára hivatkoznak. Céljuk az egyénekre bomlott, arctalan és manipulálható tömeg létrehozása, mely csak a fogyasztásnak él. Természetes ellenségük a család és a nemzet, mert ezek – főleg az utóbbi – tudnak egyedül a siker reményével szembeszállni velük. A szupergazdagok is rivalizálnak egymással, de ez nem jelent rájuk súlyos veszélyt, mert mindig megvan a lehetőség a koalíciók (kartellek, informális egyeztetések, fúziók) létrehozására.

Csábít a média

A technológia fejlődésével a média önálló hatalmi ággyá vált, mivel a demokratikus rendszerekben a választók manipulálása hozhatja meg a kevés, de nagy hatalmú pénzügyi csoport érdekeinek érvényesülését. Ez is okozta, hogy az elmúlt évtizedekben a nyomtatott és elektronikus sajtó egyre nagyobb hányada került magánkézbe, súlyos dollármilliárdokat fektettek ezek felvásárlásába. Az erőforrásoknak a világgazdaságban tapasztalható – egyre növekvő – koncentrációja oda vezetett, hogy néhány médiakonzern, mint a Bertelsmann, a Hearst vagy a Murdoch-birodalom, óriási befolyást szerzett a fogyasztókra. A magánkézben lévő média legfőbb célja a fogyasztás növelése, amit a jól megtervezett reklámokon keresztül lehet elérni. A hirdetések akkor fogják elegendően nézni, ezek akkor fejtik ki fogyasztásnövelő hatásukat, ha érdekes, soha nem látott, izgalmas, akár sokkoló képeket mutatnak a képernyők. Ez az oka a színvonal zuhanásának, az erőszak, a pornográfia, a természeti katasztrófák, gyilkosságok egyre részletesebb bemutatásának.

A reklámok kifejtik hatásukat a szegények között is, a globalizáció következtében akadálytalanul jutnak el a fogyasztási minták a világ szinte minden szegletébe. Afrika közepén, a sivatagban éppúgy nézik a televíziót, mint Afganisztánban vagy Indonéziában. Az abszolút értelemben is szegény, sokszor az éhhalállal küszködő tömegek azt látják a nagy népszerűségnek örvendő szappanoperákban és más műsorokban, hogy a világ gazdagabb régióiban luxuslakásokban élnek, luxusautókkal közlekednek a jól táplált, egészséges és fiatal szereplők, akik legfőbb gondja a saját maguk

által előidézett problémák megoldása. Érthető, hogy az áhított életszínvonalat minél többen szeretnék magukénak tudni, de mivel ez otthonukban nem lehetséges, elvándorolnak a gazdag országokba.

A gazdag országokban nincs gyerek

A változó életforma, a közösségi nyugdíjbiztosítás, a nők egyre növekvő részvétele a gazdasági tevékenységben, a hatalmas arányban felbomló házasságok eredményeképpen a gazdag országokban egyre kevesebb a gyerek, messze nem elég a népesség reprodukálására. Míg Afrikában ezer lakosra 30–40 újszülött jut, a gazdag országokban, Észak-Amerikában és Európában csak 10–12 (PRB, 2015). A migrációt tehát nemcsak a háború, a klímaváltozás, a nyugati fogyasztási minták követésének vágya, hanem az is gerjeszti, hogy a Nyugaton nincs elég megfelelően képzett, ugyanakkor megfelelően alacsony bérért dolgozni hajlandó munkaerő. Bár több országban magas a munkanélküliség, a bérköltségek csökkentésének vágya arra készteti a munkaadókat, hogy bevándorlókkal kíséreljék meg kielégíteni a munkaerőhiányt. Egyszerűbb a helyzet, ha az Európai Unió új tagállamaiból toboroznak, mert az innen érkező munkavállalók általában jól képzettek és viszonylag könnyen beilleszkednek a munkát adó társadalomba. Csakhogy az új tagállamokban is kevés az újszülött, fogy az utánpótlás, ezért erőlteti sok multinacionális nagyvállalat a távoli civilizációkból érkező migránsok befogadását. Nem gondolnak azonban azzal, hogy egyrészt az érkezők képzettségi szintje nem elégséges, sok közöttük az analfabéta, másrészt beilleszkedésük lényegesen nehezebb és sokkal tovább tart, mint azoké, akik Európából érkeznek.

Az eredmény: modern kori népvándorlás

A már egy évtizede is előre látható migrációs krízis napjainkra érte el az utca emberének ingerküszöbét. Ma már mindenki arról vitatkozik, befogadjuk-e a migránsokat vagy inkább igyekezzünk segíteni nekik abban, hogy problémáikat szülőföldjükön oldják meg. Sokan hivatkoznak Ferenc pápa kijelentésére, miszerint a menekülőket be kell fogadni (HírTV, 2015). Amikor ez a felhívás elhangzott, még nem volt nyilvánvaló, hogy a bevándorlók áradata már nem menekülés, hanem invázió, és a hatalmas tömeg lehetetlenné teszi a megoldást egyéni, akár kisközösségi szinten. Figyelembe kell tehát venni az *ordo caritatis* elvét is, mely ilyen szélsőséges esetekben ad támpontot a keresztény embereknek.

Aquinói Szent Tamás alapvető teológiai művében azt írja, hogy a szeretetnek is van rendje, a szeretett személyek között is létezik egyfajta sorrend. Vannak, akikért nagyobb felelősséggel viseltetünk, mint másokért, minél

jobban szeretjük őket, annál inkább felelősek vagyunk értük. A saját háztársunkért, saját gyermekeinkért inkább vagyunk felelősek, mint mások háztársaiért, mások gyermekeiért. A családi kapcsolatok mindig megelőzik a társadalmi, munkatársi, politikai kapcsolatokat. Legközelebb állnak hozzánk a barátaink, keresztény közösségünk tagjai, lakótársaink, munkatársaink, csak ezután következnek a nagyobb közösségek, mint a nemzet, végső soron az emberiség. Az *ordo caritatis* szempontjai irányt mutatnak a lelkiismeretnek a migráció esetében is, de nem veszik le rólunk a döntés terhét.

A Római Klub szakértői már több mint negyven éve figyelmeztettek arra, hogy nem tartható a végtelenségig a növekedésre építő gazdasági modell (Meadows & al., 1972). Szakmailag jól megalapozott, nagy hatást kiváltó művük sem volt elég ahhoz, hogy korlátot szabjon a fogyasztás növekedésének, a tömegek nem ismerték fel, hogy saját és gyermekeik jövőjét kockáztatják. Ráadásul a profit növelésében érdekelt gazdasági szereplők a médiában szerzett befolyásukat és más hathatós eszközeiket kihasználva sikeresen folytattak eddig ellenpropagandát. Az egyelőre csak Európát, de belátható időn belül Észak-Amerikát is súlyos kihívás elé állító, tömeges migráció brutális őszinteséggel üzeni: a jelenlegi világgazdasági modell fenntarthatatlan.

Irodalom

Biello, D. (2012). Climate Change Has Helped Bring Down Cultures. *Scientific American*, January 30, 2012, <http://blogs.scientificamerican.com/observations/climate-change-has-helped-bring-down-cultures/>.

Blair, D. (2007). UN predicts huge migration to rich countries. *The Telegraph*, March 15, 2007, <http://www.telegraph.co.uk/news/world-news/1545634/UN-predicts-huge-migration-to-rich-countries.html>.

Brundtland, G.H. ed. (1987). Our Common Future. *World Commission on Environment and Development*, Oxford University Press, New York.

CNN Money (2015). <http://money.cnn.com/2015/06/05/investing/molycorp-china-rare-earth-minerals/>.

Doyle, A. (2015). Ocean Fish Numbers Cut in Half Since 1970. *Scientific American*, September 16, 2015. <http://www.scientificamerican.com/article/ocean-fish-numbers-cut-in-half-since-1970/>.

Fischetti, M. (2015). Climate Change Hastened Syria's Civil War. *Scientific American*, March 2, 2015. <http://www.scientificamerican.com/article/climate-change-hastened-the-syrian-war/>.

- Gore, A. (2013). *A jövő: A globális változás hat mozgatórugója*, HVG Kiadó, Budapest.
- Harman, G. (2014). Has the great climate change migration already begun? *The Guardian*, September 15, 2014, <http://www.theguardian.com/vital-signs/2014/sep/15/climate-change-refugees-un-storms-natural-disasters-sea-levels-environment>.
- HírTV (2015). <http://hirtv.hu/hirtvarchiv/ferenc-papa-befogadasara-szolitotta-a-plebaniakat-1303227>
- IPCC (2014). Intergovernmental Panel on Climate Change. http://ipcc-wg2.gov/AR5/images/uploads/WG2AR5_SPM_FINAL.pdf.
- Joyce, E. (2015). California Drought: 'Spooky' Water Supply Future, <http://www.caprado.org/articles/2015/07/24/california-drought-spooky-water-supply-future/>
- Meadows, D.H., Meadows, G., Randers, J. & Behrens III., W.W. (1972). *The Limits to Growth*. Universe Books, New York.
- Mott, N. (2012). Why the Maya Fell: Climate Change, Conflict-And a Trip to the Beach? *National Geographic*, November 11, 2012, <http://news.national-geographic.com/news/2012/11/121109-maya-civilization-climate-change-belize-science/>.
- Náray-Szabó G. (2006). *Fenntartható a fejlődés? 2. kiadás*, Akadémiai Kiadó, Budapest.
- Ortiz, I. & Cummins, M. (2011). *Global Inequality: Beyond the Bottom Million*. UNICEF, http://www.unicef.org/socialpolicy/files/Global_Inequality.pdf.
- PRB (2015). *2015 World Population Interactive Map*, Population Reference Bureau, <http://www.prb.org/Publications/Datasheets/2015/2015-world-population-data-sheet/world-map.aspx#map/world/births/bpk>.
- Simpson, J. (2014). Who are the winners and losers from the Arab Spring? *BBC News*, November 12, 2014. <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-30003865>.
- Wikipedia (2015). https://en.wikipedia.org/wiki/Peak_oil.
- Wilson, R.H. & Smith, T.G. (2015). Urban Resilience to Climate Change Challenges in Africa, Policy Research Project, Number 184, University of Texas at Austin, Lyndon B. Johnson School of Public Affairs, <https://repositories.lib.utexas.edu/handle/2152/31021>.

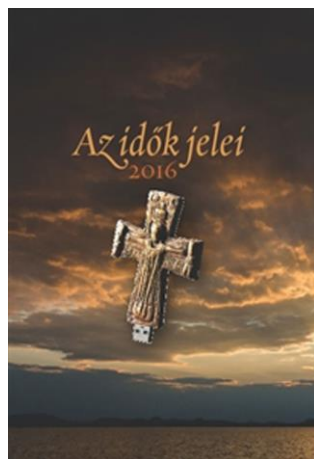
Osztie Z./ Náray-Szabó G./ Tordáné Petneházy J./ Tőkéczi L., 2016. [Az idők jelei. Tanulmánykötet.](#) Budapest: Lexica Kiadó, 65-74.

Nemes Csaba–Rohály Gábor: Fenntartható fejlődés – Teremtésvédelem

„A probléma gyökeréig kell jutnunk, és szembenézni a mélységes morális válság egészével, melynek a természet pusztítása csak az egyik súlyos jelensége.”

Szent II. János Pál pápa

A konzervatív szemlélet sajátja a megőrzés, azaz a hagyományok tisztelete, a kultúra és a természet sokszínűségének megőrzése, egyszerűen kifejezve a teremtett világ védelme.

Globális felmelegedés és egyéni felelősség

23. Az éghajlatváltozás nem elkerülhető, de mértéke és hatása csökkenthető, ehhez azonban mindnyájunknak változnunk kell.

Az éghajlat önmagában is befolyásolja, hosszú idő alatt meghatározza környezetünket, a talaj minőségét, hatással van vizeink járására, közvetlen kereteket ad a növények és állatok életviszonyainak. Elszenvedői vagyunk a sokasodó szélsőséges időjárási eseményeknek, elemi csapásoknak. Sokan úgy gondolják, hogy a mindannyiunk számára is érezhető éghajlatváltozás természetes folyamat, amihez csak alkalmazkodni kell, Magyarország kis ország, ez ellen nem tehetünk semmit. Az elmúlt harminc év könyvtári tanulmánya arról szól, hogy az éghajlatváltozás az emberi tevékenység következménye. A klímaváltozás valószínűleg az ún. üvegházhatású gázok térben és időben extrém intenzitású kibocsátása, valamint egyéb, pl. a földfelszín átalakító folyamatok következménye. A fenyegetés komoly, a csapadékvízviszonyok átalakulása, a kiszámíthatatlan elemi csapások extrém terméskiesést, aszályokat és árvizeket okoznak, s akár több százmillió embert otthonának elhagyására kényszerít. Civilizált világunk sérülékenyebb, jobban függ a természet változásaitól, mint elődei, káros hatásait csak összefogással lehet csökkenteni. Mindnyájunknak változnia, változtatnia kell életének menetén, amivel elkerülhetjük a katasztrofális következményeket: fokozatosan, egyszerre csak egyet lépve, közösségben, szelíd, kitartó hittel.

Hazánk természeti kincsei és védelmük

24. Rendkívüli kincsünk a víz és a termőtalaj, amit tudatosítanunk és védenünk kell.

Hazánk különösen gazdag felszíni és felszín alatti vizekben. Különös veszélyt jelent, hogy a légkörből, a településeinkről és a hulladékokból minden civilizációs szennyeződés közvetlenül vagy a talajon keresztül a vizeinkbe kerül. A talajréteg nemcsak Európa más részein, hanem nálunk is sokkal gyorsabban fogy, mint ahogy keletkezik, ráadásul nemcsak a mennyisége, hanem a minősége, tápanyag-diverzitása is csökken. Ismert technokrata válasz a különböző, talajt nem igénylő üvegházi vagy a városok alagsorában napfényt sem igénylő helyettesítő technológiák, ezek azonban korlátoosan használhatók és energiaszomjasok.

Ökológiai megtérés

25. Magyarország természeti értékeinek megmentéséhez ökológiai megtérésre van szükség.

Hazánk természeti adottságai és a még fennálló biológiai sokféleség kiemelkedő értéket jelentenek. A klíma, a talajréteg, a vizek, a természetes és már sok száz év hagyományát bíró termesztett növényekkel és az itt élő állatfajokkal együttesen egy önálló, ún. *pannon biogeográfiai* térséget alkotnak, amely az elmúlt évtizedek degradációja ellenére még mindig különleges értéket hordoz magában. Összesen nyolc önálló, biogeográfiai térség van az Európai Unióban. Annak ellenére, hogy például 2004 óta a mezőgazdasághoz csatlakozó biológiai sokféleség harmadával csökkent, a teremtet világ ajándékba kapott sokszínűsége Magyarországon még megmenthető. „A megőrzés magatartása nem pusztán hatalomgyakorlás, hanem elismerés és dicsőítés is” írja már 2008-ban a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia körlevele „a teremtet világ védelméről”, ami annak idején úttörő vállalkozás volt. Szent II. János Pál és Ferenc pápa nyomán azt valljuk, hogy „ökológiai megtérésre van tehát szükség”, „annak a hivatásnak a megélése, hogy védelmezői legyünk Isten művének, lényegi része az erényes életnek, nem valami szabadon választható feladat, s nem is a keresztény tapasztalat másodlagos szempontja” (Laudato Si, 217. pont).

Közösség és szolidaritás

26. Fel kell ismerni az egymásra utaltságunkat és az egymás segítésében rejlő örömforrást.

Összetett, bonyolult és ezért egymásra utalt társadalomban élünk. Nagy- szüleink idejében egy falusi gazda a sajátjából akár hónapokon keresztül

elélt, ma egy-két napot is nehezen vészelünk át, ha mások nem támogatnak villannyal, vízzel, élelemmel, mással. Ehhez képest az a kép él a fejünkben a társadalomról, hogy egyedekre esik szét. A konfliktus szembeötlő. Ahhoz, hogy jól működjön a társadalom és ki-ki megtalálja benne a helyét, fel kell ismerni egymásrautaltságunkat és az egymás segítésében rejlő örömforgást. Ebből a forrásból gyarapodhat a társadalom legfontosabb kötőanyaga, a bizalom. Hogy ez mennyire fontos, mi sem bizonyítja jobban, hogy az utóbbi időkben megszorodott terrortámadások pont ezt próbálják lerombolni. Az egyéni jóllét és a közjó harmóniája, ideértve a jövő nemzedékeinek igényeit is, adja a közösségi sors és a jövő kapcsolatát, amelyet a bizalom, a hit és az állandóan formálódó nyugtalan tudás egyensúlya határoz meg. Elsődleges eszközünk a hagyományainkra épülő, közösségben megélt kulturális adaptáció, értékeink védelme, és ismereteink fejlesztése és szükséges mértékű alkalmazása.

Felelős fogyasztás

27. Ellen kell állnunk a „fogyasszunk többet” kísértésének, és a „tudatos fogyasztásra” kell nevelnünk egymást.

Minden ember alapvető célja, hogy boldoguljon, általa érdemesnek tartott célok felé haladjon. Abban már nagyon eltérünk, hogy mit választunk ilyen célnak. Nagy a kísértés, hogy – a fogyasztói társadalom ránk ömlő „ajánlásait” elfogadva – leragadjunk az anyagi javak halmozásánál, mind jobban rontva ezzel gyermekeink életfeltételeit, és mind nagyobb terhet róva a környezetre a nyersanyag- és energiafogyasztásban és a hulladéktermelésben. Fel kell ismerjünk, hogy a fogyasztásösztönző gazdaságpolitika ellentétes a teremtésvédelem elveivel. Ezzel szemben a tartós jóérzést biztosító tényezők, mint pl. tartozni valahová, hasznos tagjának lenni egy közösségnek, nem tárgyakhoz, hanem kötődnek. Egy emberi léptékű, élhető társadalom megeremtéséhez és megerősítéséhez létre kell hozni, illetve működésükben támogatni kell azokat a közösségeket, ahol a tagok valódi kapcsolatot ápolnak egymással, bíznak egymásban, segítik a rászorulókat. Kutatások szerint ezek helyhez kötődő kis közösségek, amelyek közös alap (pl. hit, érdeklődés, lakóhely) mentén szerveződnek. Elsődlegesen ekkora méretben működik a szolidaritás, az irgalom, nem vész el a kölcsönösség. A lokalitás képes megmutatni legélesebben az ember, a társadalom közösségi békéje, a természeti erőforrások, és a gazdaság lehetséges harmóniáját, életünk hittel teli immunrendszerét. Előbbiek organikus együttléte túlmutat a GDP által meghatározott világon, hiszen a „jóllét” nem a növekedés és fogyasztás által feltétlen meghatározott, hanem a közösségi, családi, baráti létminőség által irányított, sajátosan nem pazarló-felhalmozó, hanem a lét megosztásán alapuló állapot, amire az ember eredendően született.

28. Fenntartható jövőnk kulcsa az identitásában megerősödött közösségek szolidáris együttműködése egymással és a természettel.

Végigtekintve az elmúlt 50 év társadalmi-gazdasági átalakulásain, szinte láthatatlanul vette át az uralmat a „használd és dobd el” viselkedés formája, amit Ferenc pápa – elődei intencióit összesűrítve – a „selejtezés kultúrájának” nevez, amely egyaránt érinti a kirekesztett embereket és a gyorsan hulladékká váló dolgokat. Márpedig ez a kultúra már érezhetően életellenes! Ezért fontos a jelenleg szükségszerűen gazdasági sikereket adó nagyüzemi megközelítés mellett a magas minőségű és tartós termékeket előállító, helyi erőforrás alapú kis és közepes vállalkozások exponenciális gyorsaságú növekedése. Az organikus jövőt az erős regionális kötődésű munkaadók és alkalmazottak kölcsönösségen alapuló színes hálózata adja. A kisebb-nagyobb ipari és mezőgazdasági egységek egyre inkább „technikai ökoszisztémaként” egymás hulladékká vált energiáját és anyagát önfenntartóan újrahasználják, újrahasznosítják a körforgásos gazdaság elvei szerint. Az így kialakuló közösségek erős helyi és regionális identitásukból adódóan szolidáris, befogadóképz, igazi közösségekké válnak. Kisebbségek lesznek a szeméthegegyek, és egyetlen egy jóakarató ember sem érezheti magát feleslegesnek.

~

Fischl V./ Osztie Z./ Náray-Szabó G./ Tordáné Petneházy J./ Tőkéczi L., 2016. [Az idők jelei 2016](#). Budapest: Kairosz Kiadó, 29-34.